

Πανεπιστήμιο Αιγαίου - Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Διδάσκουσα: Ελένη Γάκη

e.gaki@aegean.gr

Εαρινό Εξάμηνο

Περιεχόμενα Διάλεξης

- Περιφερειακές Ανισότητες
 - Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων
- Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα
- Περιφερειακές Ανισότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Για τη μέτρηση των Περιφερειακών Ανισοτήτων χρησιμοποιούνται

- ✓ τα μέτρα διασποράς
- ✓ τα μέτρα συγκέντρωσης

Τα μέτρα διασποράς μετρούν τις διαπεριφερειακές ανισότητες ως προς τα μέσο περιφερειακό επίπεδο (τον αριθμητικό μέσο).

Τα μέτρα συγκέντρωσης προσδιορίζουν τις ανισότητες σε σχέση με τη συνολική κατάσταση της περιφερειακής ισότητας.

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα διασποράς των Ακραίων Τιμών

Χρησιμοποιούνται όταν δεν είναι διαθέσιμο το σύνολο της απαιτούμενης πληροφορίας. Έχει περιορισμένη χρησιμότητα γιατί λαμβάνει υπόψη μόνο τις ακραίες τιμές και δεν δίνει πληροφορία για τη διασπορά των υπόλοιπων τιμών

Εύρος Μεταβολής

$V = X_1 - X_2$ X_1, X_2 η ανώτερη και η κατώτερη τιμή του εξεταζόμενου χαρακτηριστικού

Σχέση των Άκρων Τιμών

$R = \frac{X_1}{X_2}$ X_1, X_2 η ανώτερη και η κατώτερη τιμή του εξεταζόμενου χαρακτηριστικού ή αριθμητικός μέσος του ανώτερου 10% των τιμών του χαρακτηριστικού προς τον αριθμητικό μέσο του κατώτερου 10%

Απόκλιση από τις Άκρες Τιμές

$E = e_1 - e_2$,

$e_1 = X_1 - \bar{X}$ ή $e_1 = \frac{X_1}{\bar{X}}$

$e_2 = X_2 - \bar{X}$ ή $e_2 = \frac{X_2}{\bar{X}}$

X_1, X_2 η ανώτερη και η κατώτερη τιμή του εξεταζόμενου χαρακτηριστικού
 $\bar{X}$ ο αριθμητικός μέσος των τιμών του χαρακτηριστικού αυτού.

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συνολικής Διασποράς

Δίνει πληροφορίες για τις αποκλίσεις όλων των τιμών του εξεταζόμενου χαρακτηριστικού από την κεντρική τιμή.

Μέση Απόκλιση

$$MA = \frac{\sum (X_r - \bar{X})}{N}$$

X_r η τιμή του χαρακτηριστικού στην περιφέρεια r

Μέση Απόκλιση Τετραγώνου

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X_r - \bar{X})^2}{N}}$$

Διακύμανση

$$\sigma^2 = \frac{\sum (X_r - \bar{X})^2}{N}$$

Μειονέκτημα: Εκφράζονται στις μονάδες μέτρησης του εξεταζόμενου χαρακτηριστικού

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συνολικής Διασποράς

Σχετική Μέση Απόκλιση Τετραγώνου

$$\sigma_x = \frac{\sigma}{\sum x_r} \quad x_r \text{ η συμμετοχή του χαρακτηριστικού στο σύνολο της περιφέρειας}$$

$$\sum x_r = 1, \quad x_r = X_r / \sum x_r$$

$$\sigma_x = 0, \text{ ισοκατανομή}$$

$$\sigma_x = \sqrt{(n-1)/n^2}, \text{ μέγιστη απόκλιση}$$

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συνολικής Διασποράς

Συντελεστής Μεταβλητότητας

$$CV = \frac{\sigma}{\bar{X}} 100$$

Δείχνει τις αποκλίσεις των τιμών της εξεταζόμενης μεταβλητής ως ποσοστό το αριθμητικού μέσου και επιτρέπει τη διενέργεια συγκρίσεων των ανισοτήτων των περιφερειών για διαφορετικές χρονικές περιόδους.

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συνολικής Διασποράς

Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας

Μετρά τη διασπορά της υπό εξέταση περιφερειακής μεταβλητής ως προς τον εθνικό μέσο όρο, σταθμισμένη με τη συμμετοχή της περιφέρειας στον συνολικό πληθυσμό.

$$WCV = \frac{\sqrt{\sum_r (Y_r - \bar{Y})^2 X_r}}{\bar{Y}} 100$$

Y_r περιφερειακό κατά κεφαλήν εισόδημα

X_r συμμετοχή του περιφερειακού πληθυσμού στον πληθυσμό του συνόλου της περιφέρειας

Η τιμή των συντελεστών Μεταβλητότητας είναι ίση με 0 σε περίπτωση πλήρους περιφερειακής ισότητας, ενώ δεν υπάρχει όριο σε περίπτωση ανισότητας.

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Παράδειγμα

Στον πίνακα που ακολουθεί περιλαμβάνεται το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) κατά περιφέρεια και νομό της Ελλάδας σε € (τρέχουσες τιμές) για την περίοδο 2000-2015. Με τη χρήση ορισμένων δεδομένων του πίνακα θα υπολογιστούν τα στατιστικά μέτρα που παρουσιάστηκαν προηγουμένως.

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή.

* Προσωρινά στοιχεία

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

'Ετη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*
Περιφέρειες και νομοί																
ΕΛΛΑΔΑ	13.071	14.011	14.994	16.371	17.683	18.134	19.769	21.061	21.845	21.386	20.324	18.643	17.311	16.475	16.402	16.294
ΑΤΤΙΚΗ	16.514	17.701	19.310	21.012	23.026	23.735	26.234	28.096	29.215	28.992	27.630	25.380	23.530	22.540	22.389	22.192
Αττική	16.514	17.701	19.310	21.012	23.026	23.735	26.234	28.096	29.215	28.992	27.630	25.380	23.530	22.540	22.389	22.192
Βόρειος Τομέας Αθηνών	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	28.747	26.974	25.694	25.261	24.954
Δυτικός Τομέας Αθηνών	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	12.938	11.822	11.321	11.277	11.314
Κεντρικός Τομέας Αθηνών	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	33.845	32.278	31.448	31.667	31.839
Νότιος Τομέας Αθηνών	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	21.166	19.578	18.729	18.506	18.291
Ανατολική Αττική	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	23.212	21.056	19.972	19.633	19.018
Δυτική Αττική	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	31.966	26.004	24.673	24.111	23.683
Πειραιάς, Νήσοι	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	20.989	19.422	18.398	18.481	18.291
ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΚΡΗΤΗ	12.554	13.365	13.865	15.353	16.652	17.178	18.479	19.497	20.518	19.521	18.362	16.558	15.117	14.705	14.925	14.907
Βόρειο Αιγαίο	9.636	10.253	10.615	12.497	13.245	14.043	15.304	16.652	17.647	16.991	15.882	14.669	13.389	12.927	12.883	12.582
Λέσβος, Λήμνος	9.542	10.256	10.530	12.791	12.981	14.070	15.334	16.310	17.272	16.815	15.806	14.622	13.186	13.181	13.146	12.972
Ικαρία, Σάμος	9.648	10.485	10.616	11.923	13.435	14.979	16.339	17.787	19.253	17.865	16.212	14.763	13.158	13.099	12.871	12.395
Χίος	9.811	10.064	10.782	12.382	13.609	13.239	14.414	16.419	17.095	16.632	15.764	14.685	13.967	12.302	12.388	11.985
Νότιο Αιγαίο	15.557	16.174	16.293	18.185	19.666	20.609	22.012	23.389	24.747	22.872	21.709	19.748	18.163	17.874	18.045	18.153
Κάλυμνος, Κάρπαθος, Κως, Ρόδος	14.673	15.353	15.145	16.664	17.560	17.831	19.699	20.504	21.943	20.098	18.981	17.476	16.739	15.491	15.945	16.057
Άνδρος, Θήρα, Κέα, Μήλος, Μύκονος, Νάξος, Πάρος, Σύρος,	17.017	17.513	18.164	20.670	23.129	25.211	25.860	28.185	29.388	27.428	26.153	23.442	20.481	21.756	21.470	21.578
Κρήτη	11.944	12.913	13.660	14.796	16.173	16.374	17.621	18.330	19.176	18.542	17.372	15.465	14.046	13.584	13.912	13.912
Ηράκλειο	11.533	12.742	13.559	14.729	15.960	16.033	17.706	18.487	19.562	18.636	17.619	15.460	13.648	13.420	13.646	13.460
Λασιθί	11.650	12.616	12.905	14.013	15.273	16.343	17.413	18.287	18.807	18.773	17.139	15.113	14.467	14.513	15.023	15.426
Ρεθύμνο	13.607	13.890	14.194	15.128	16.734	17.101	16.604	16.925	17.511	17.152	16.144	14.805	13.500	13.199	13.379	13.523
Χανιά	12.025	12.880	13.962	15.151	16.745	16.672	18.108	18.806	19.509	19.005	17.674	16.004	14.926	13.676	14.198	14.297

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Ετη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*
Περιφέρειες και νομοί																
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	10.619	11.408	12.068	13.055	13.957	14.139	15.162	16.211	16.743	16.398	15.616	14.422	13.404	12.603	12.529	12.444
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	10.075	10.701	11.316	12.146	12.772	13.142	13.535	14.741	15.568	15.272	15.057	13.320	12.403	11.498	11.324	11.164
Έβρος	9.322	9.767	10.474	11.512	12.273	12.827	13.187	14.760	15.438	15.665	16.331	14.611	13.323	12.203	12.132	12.072
Ξάνθη	9.951	10.710	10.804	11.821	12.427	12.396	13.318	13.535	14.537	13.861	14.054	12.092	11.157	10.788	9.752	9.549
Ροδόπη	10.497	11.686	11.680	13.062	12.870	12.875	13.212	14.379	15.148	14.608	13.634	12.515	11.341	10.422	9.773	9.533
Δράμα	9.545	10.605	11.211	11.274	11.743	11.976	12.625	13.250	13.377	13.369	13.031	11.745	10.977	10.446	10.614	10.635
Θάσος, Καβάλα	11.014	10.990	12.373	12.949	14.196	15.070	14.958	16.996	18.388	17.846	17.094	14.712	14.311	12.952	13.529	13.241
Κεντρική Μακεδονία	10.790	11.628	12.170	13.130	14.229	14.262	15.596	16.794	17.437	16.913	15.776	14.600	13.458	12.669	12.520	12.557
Ημαθία	10.515	11.434	11.696	12.206	12.997	13.337	14.141	15.041	15.189	14.734	13.571	12.961	12.156	11.112	11.138	11.021
Θεσσαλονίκη	11.727	12.646	13.352	14.536	15.752	15.634	17.466	18.606	19.454	18.943	17.504	16.094	14.669	13.747	13.494	13.628
Κιλκίς	9.708	10.770	10.953	11.303	12.679	12.660	13.029	15.439	15.402	14.434	13.479	12.513	11.671	11.094	11.868	11.379
Πέλλα	9.151	10.149	10.722	10.477	11.878	11.925	12.435	14.506	14.960	14.223	13.410	12.329	11.949	11.368	11.553	11.115
Πιερία	9.331	9.880	10.157	11.247	11.745	12.311	12.776	13.670	14.673	14.293	13.446	12.691	11.595	11.192	10.751	10.795
Σέρρες	8.055	8.508	8.561	9.371	10.099	10.108	10.389	11.484	11.421	11.204	11.092	10.355	9.881	9.618	9.452	9.684
Χαλκιδική	10.978	11.399	11.954	13.280	14.176	14.770	16.106	16.706	17.362	16.508	15.927	14.941	13.924	13.097	13.052	12.973
Δυτική Μακεδονία	11.327	12.314	13.520	15.016	15.870	16.561	17.159	17.362	16.748	17.583	17.405	16.908	16.711	15.707	16.320	15.642
Γρεβενά	8.733	9.340	9.497	9.755	11.124	11.108	11.436	12.054	12.699	11.741	12.042	11.182	10.808	9.939	10.222	10.244
Κοζάνη	12.420	13.547	15.020	16.830	17.632	18.662	19.247	19.294	18.345	19.763	19.817	18.721	18.895	17.800	18.490	17.662
Καστοριά	8.039	8.747	9.835	10.541	10.701	10.756	11.718	12.793	13.270	13.002	12.591	12.374	11.825	11.226	10.805	10.726
Φλώρινα	12.961	14.032	15.203	17.299	18.687	19.432	19.880	19.420	17.942	19.240	18.336	19.544	18.727	17.523	19.119	17.865
Ήπειρος	10.027	10.668	11.591	12.578	12.919	13.171	13.948	14.613	14.960	14.540	13.328	12.162	11.662	11.662	11.630	11.500
Άρτα	8.152	8.572	9.775	10.703	10.657	11.355	12.184	12.512	12.601	12.812	13.037	12.095	11.377	11.331	10.923	10.842
Πρέβεζα	10.179	10.445	10.955	12.238	12.169	12.069	13.111	13.969	14.325	14.213	14.001	13.303	12.140	12.783	11.972	11.888
Θεσπρωτία	14.454	15.510	16.606	18.102	18.232	16.567	16.112	17.072	18.324	16.414	16.314	14.744	13.872	12.551	12.397	12.185
Ιωάννινα	9.673	10.443	11.347	12.120	12.813	13.466	14.431	15.091	15.299	14.884	14.277	13.468	12.038	11.175	11.588	11.442

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Έτη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*
Περιφέρειες και νομοί																
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	11.160	11.985	12.645	13.927	14.686	15.020	16.233	17.096	17.590	16.903	16.025	14.705	13.864	13.098	13.073	13.073
Θεσσαλία	10.085	10.888	11.660	13.300	14.010	13.793	15.103	15.805	16.363	15.831	14.499	13.328	12.796	12.256	12.389	12.393
Καρδίτσα	7.725	8.398	9.203	10.176	10.916	10.598	10.847	11.717	12.090	12.342	11.352	10.379	9.860	9.634	9.756	9.647
Τρίκαλα	8.933	9.958	10.172	11.409	12.109	12.042	12.695	13.710	13.847	13.929	12.934	11.652	11.535	11.244	11.784	11.054
Λάρισα	11.287	11.946	12.710	14.782	15.574	15.006	16.547	17.432	18.001	17.472	16.075	14.561	14.107	13.552	13.727	13.860
Μαγνησία	10.549	11.484	12.618	14.288	14.850	15.071	17.076	17.205	18.113	16.724	15.065	14.323	13.393	12.528	12.341	12.686
Ιόνια Νησιά	13.135	14.216	14.323	16.418	17.456	18.332	19.474	20.669	21.759	20.153	19.106	16.633	15.621	14.746	15.007	15.039
Ζάκυνθος	15.901	17.444	17.160	19.920	20.318	21.334	22.455	24.228	25.264	23.612	22.186	18.529	18.212	17.336	17.254	17.425
Κέρκυρα	12.968	13.967	14.132	16.178	17.136	17.937	18.914	19.820	21.341	19.453	17.958	16.287	15.060	14.313	14.804	14.916
Ιθάκη, Κεφαλληνία	13.543	14.490	14.696	16.826	18.726	19.528	21.080	22.883	23.420	21.254	20.469	16.934	15.977	14.559	14.833	14.668
Λευκάδα	8.607	9.494	9.837	10.896	11.937	12.980	14.204	14.679	14.818	15.468	16.636	14.414	13.093	12.561	12.389	12.177
Δυτική Ελλάδα	9.744	10.503	11.436	12.502	13.550	13.952	15.425	16.196	16.393	15.722	15.430	13.940	13.070	12.166	12.133	12.097
Αιτωλοακαρνανία	8.716	9.533	10.364	11.382	12.763	13.242	14.011	14.519	14.761	14.358	13.950	13.082	12.424	11.847	11.660	11.526
Αχαΐα	11.072	11.796	12.841	14.008	15.282	15.544	17.778	18.613	18.733	17.776	17.433	15.355	14.419	13.117	13.224	13.175
Ηλεία	8.563	9.299	10.146	11.070	11.231	11.791	12.708	13.702	13.990	13.522	13.485	12.315	11.295	10.734	10.634	10.750
Στερεά Ελλάδα	13.954	14.804	15.189	16.401	16.877	17.547	18.229	19.019	19.552	18.631	17.663	16.510	15.383	14.428	14.167	14.117
Βοιωτία	20.425	22.071	21.864	23.662	23.850	23.747	24.767	24.753	25.103	24.726	23.470	23.470	22.045	20.795	19.337	19.370
Εύβοια	12.549	13.130	13.750	14.779	15.392	16.576	17.693	18.885	18.937	17.487	16.362	14.789	13.683	12.807	12.944	12.972
Ευρυτανία	8.788	9.256	9.770	10.591	10.389	10.431	11.269	11.471	13.149	13.140	12.412	11.393	10.461	10.034	9.794	9.841
Φθιώτιδα	12.646	13.463	14.037	14.938	15.405	16.224	16.079	17.049	18.074	17.251	16.626	15.301	14.386	13.310	13.420	13.193
Φωκίδα	9.976	10.524	10.745	12.630	13.552	13.412	13.982	14.534	15.619	15.048	14.268	12.532	11.187	10.855	10.515	10.420
Πελοπόννησος	10.889	11.687	12.322	13.198	13.842	14.281	15.588	16.715	17.224	16.862	16.009	14.942	14.066	13.390	13.291	13.358
Αργολίδα	11.558	12.592	13.871	14.635	14.994	15.666	17.416	18.950	19.787	19.309	18.310	16.170	15.097	14.574	14.577	14.693
Αρκαδία	12.323	12.980	13.733	15.133	16.297	16.641	18.181	18.789	18.382	18.805	18.141	17.110	16.027	15.941	16.109	16.442
Κορινθία	12.211	12.919	12.998	13.902	14.275	14.615	15.679	16.810	18.011	16.944	15.843	14.770	14.081	13.291	12.671	12.743
Λακωνία	9.751	10.642	11.676	12.203	13.071	12.691	13.671	14.930	15.125	15.158	14.118	13.880	12.878	12.375	12.056	12.119
Μεσσηνία	9.198	9.926	10.354	11.165	11.808	12.696	14.008	15.107	15.480	15.182	14.652	13.771	13.037	11.971	12.285	12.188

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

- Όλες οι περιφέρειες, πλην της Δυτικής Μακεδονίας, παρουσιάζουν αυξητική τάση μέχρι το 2008 και μετά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ μειώνεται.

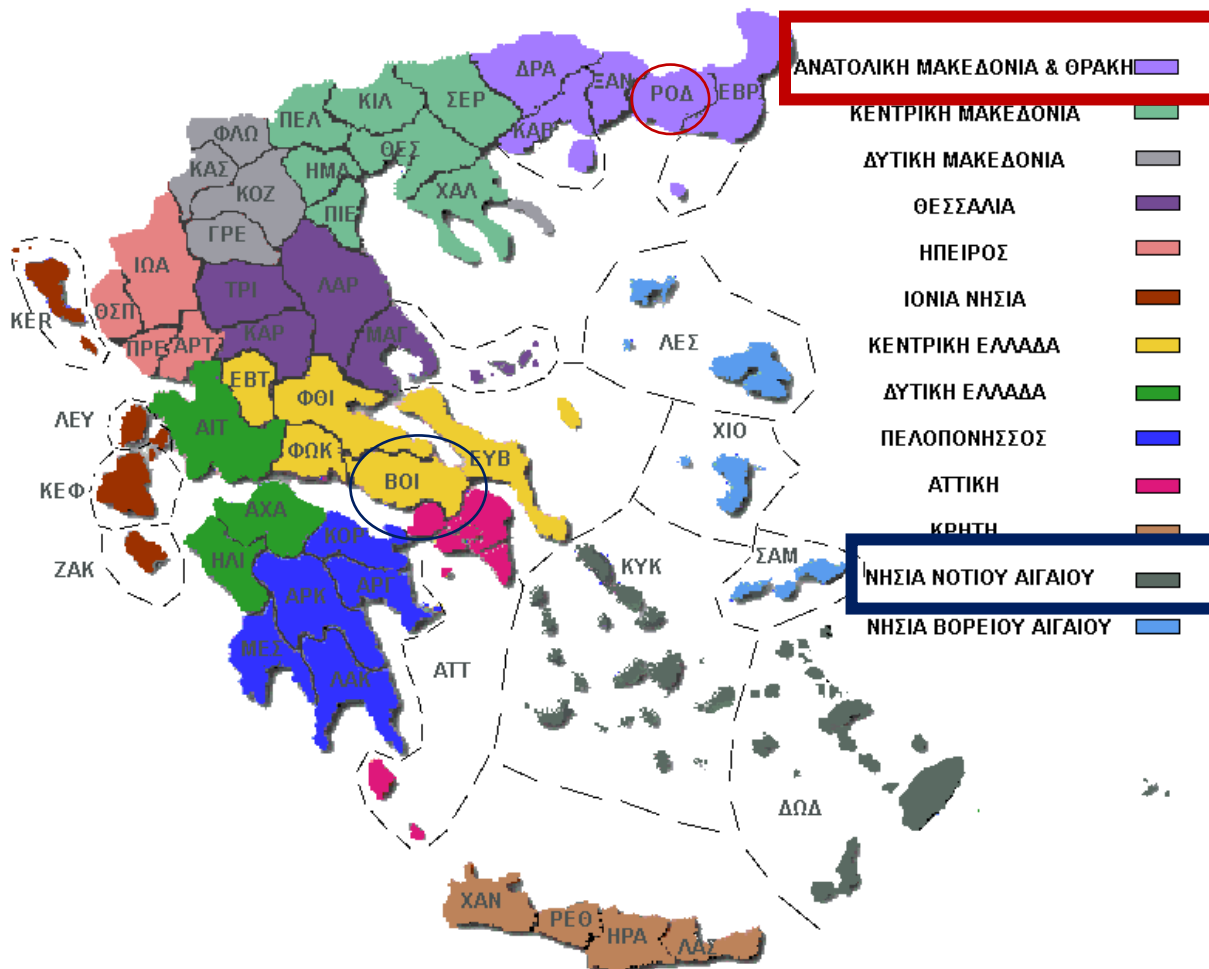
- Για το 2008:

- η «φτωχότερη» περιφέρεια είναι η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη
- η «πλουσιότερη» περιφέρεια είναι το Νότιο Αιγαίο (μετά την Αττική)
- ο «φτωχότερος» νομός είναι ο νομός Ηλείας, της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
- ο «πλουσιότερος» νομός είναι ο νομός Βοιωτίας (μετά την Αττική), της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

- Για το 2015:

- η «φτωχότερη» περιφέρεια είναι η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη
- η «πλουσιότερη» περιφέρεια είναι το Νότιο Αιγαίο (μετά την Αττική)
- ο «φτωχότερος» νομός είναι ο νομός Ροδόπης, της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- ο «πλουσιότερος» νομός είναι ο νομός Βοιωτίας (μετά την Αττική), της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

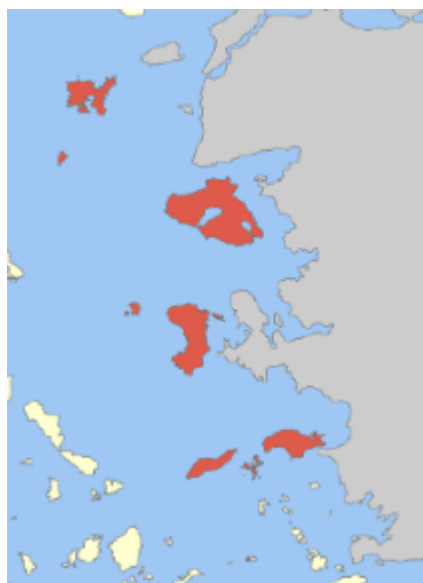
Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Για τον υπολογισμό των στατιστικών μέτρων θα χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία, για το έτος 2015, των περιφερειών:

- Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- Στερεάς Ελλάδας
- Βορείου Αιγαίου

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό, 2017					
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη		Στερεά Ελλάς		Βόρειο Αιγαίο	
Έβρος	12,305	Βοιωτία	19,370	Λέσβος, Λήμνος	12,272
Ξάνθη	9,806	Εύβοια	12,972	Ικαρία, Σάμος	11,667
Ροδόπη	9,962	Ευρυτανία	9,841	Χίος	11,573
Δράμα	10,484	Φθιώτιδα	13,193		
Θάσος, Καβάλα	14,213	Φωκίδα	10,420		

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα διασποράς των Ακραίων Τιμών

Column1	Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	Στερεά Ελλάς	Βόρειο Αιγαίο
Min	9,806	9,841	11,573
Max	14,213	19,370	12,272
Average	11,354	13,159	11,837
Εύρος τιμών	4,407.24	9,529.40	698.24
Σχέση Ακραίων τιμών	1.45	1.97	1.06
Απόκλιση των Ακραίων τιμών (ως διαφορά)	4,407.24	9,529.40	698.24
Απόκλιση των Ακραίων τιμών (ως λόγος)	0.39	0.72	0.06

Για τα τέσσερα μέτρα οι τιμές είναι μεγαλύτερες στην περιφέρεια **Στερεάς Ελλάδας** και μικρότερες στην περιφέρεια **Βορείου Αιγαίου**.

$\bar{x}$

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συνολικής Διασποράς

Ανατολική Μακεδονία - Θράκη

Νομοί	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	$\chi i-xmesos$	$(\chi i-xmesos)^2$	Στάθμιση	$(\chi i-xmesos)^2 * \text{Στάθμιση}$
Έβρος	12,305	951	904271.6196	0.217	196001.3756
Ξάνθη	9,806	-1,548	2397392.152	0.173	414091.8877
Ροδόπη	9,962	-1,392	1937427.603	0.175	339982.855
Δράμα	10,484	-870	756118.0154	0.185	139642.1211
Θάσος, Καβάλα	14,213	2,859	8173223.49	0.250	2046239.439
Σύνολο	56,770		14168432.88	1.000	3135957.679
Αριθμητικός Μέσος	11,354				
Μέση Απόκλιση	4,637				
Μέση Απόκλιση τετραγώνου	1882.05				
Διακύμανση	3542108.22				
Συντελεστής Μεταβλητότητας	16.58				
Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας	15.5968				

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συνολικής Διασποράς

Στερεά Ελλάδα					
Νομοί	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	$\bar{x}$	$(\bar{x} - x)^2$	Στάθμιση	$(\bar{x} - x)^2 * \text{Στάθμιση}$
Βοιωτία	19,370	6,211	38572935.69	0.294	11355604.24
Εύβοια	12,972	-187	34969.83141	0.197	6894.577131
Ευρυτανία	9,841	-3,319	11013709.95	0.150	1647222.717
Φθιώτιδα	13,193	34	1159.977544	0.201	232.5959535
Φωκίδα	10,420	-2,739	7502540.557	0.158	1188179.906
Σύνολο	65,796		57125316.01	1.000	14198134.031
Αριθμητικός Μέσος	13,159				
Μέση Απόκλιση	10,271				
Μέση Απόκλιση τετραγώνου	3779.06				
Διακύμανση	14281329.00				
Συντελεστής Μεταβλητότητας	28.72				
Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας	28.6342				

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συνολικής Διασποράς

Βόρειο Αιγαίο					
Νομοί	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	$\chi_i - \chi_{\text{mesos}}$	$(\chi_i - \chi_{\text{mesos}})^2$	Στάθμιση	$(\chi_i - \chi_{\text{mesos}})^2 * \text{Στάθμιση}$
Λέσβος, Λήμνος	12,272	434	188625.8706	0.346	65182.20476
Ικαρία, Σάμος	11,667	-170	29030.29319	0.329	9537.478623
Χίος	11,573	-264	69657.99722	0.326	22701.62295
Σύνολο	35,512		287314.161	1.000	97421.306
Αριθμητικός Μέσος	11,837				
Μέση Απόκλιση	174				
Μέση Απόκλιση τετραγώνου	379.02				
Διακύμανση	143657.08				
Συντελεστής Μεταβλητότητας	3.20				
Σταθμισμένος Συντελεστής Μεταβλητότητας	2.6368				

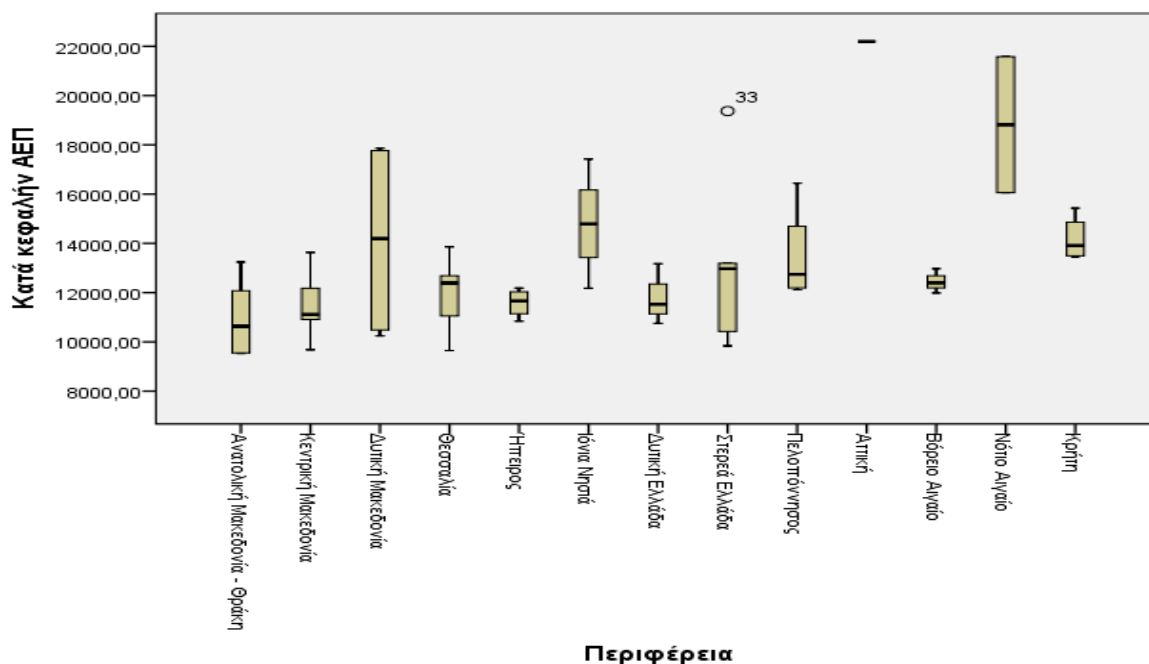
Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συνολικής Διασποράς

Από την ανάλυση των μέτρων συνολικής διασποράς προκύπτει ότι:

- Οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες στην περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας είναι **μεγαλύτερες** σε σχέση με τις περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και του Βορείου Αιγαίου
- Η περιφέρεια Βορείου Αιγαίου έχει τις **μικρότερες ανισότητες** σε σχέση με τις άλλες δύο περιφέρειες
- Η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης έχει το μικρότερο μέσο κατά κεφαλήν παραγόμενο ΑΕΠ σε σχέση με τις άλλες δύο περιφέρειες

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

- ✓ Οι ενδοπεριφερειακές διαφορές στο Βόρειο Αιγαίο, στην Ήπειρο και στην Κρήτη είναι μικρές.
- ✓ Οι ενδοπεριφερειακές διαφορές στην Δυτική Μακεδονία, στην Πελοπόννησο, στην Στερεά Ελλάδα και στο Νότιο Αιγαίο είναι μεγαλύτερες.

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συγκέντρωσης

Καμπύλη Lorenz

Διαγραμματικός τρόπος κατασκευής της καμπύλης συγκέντρωσης

Βήματα:

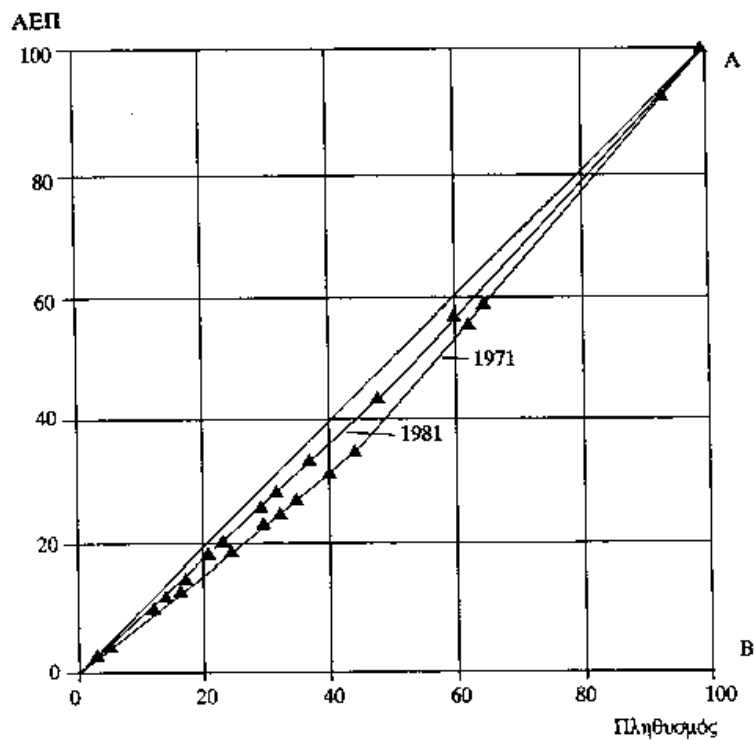
1. Κατατάσσουμε τις περιφέρειες σε αύξουσα σειρά ως προς ένα χαρακτηριστικό (π.χ. το κατά κεφαλήν ΑΕΠ)
2. Εκφράζουμε τα δεδομένα ως ποσοστά
3. Μετατρέπουμε τα δεδομένα σε αθροιστικά ποσοστά

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συγκέντρωσης

Οι καμπύλες συγκέντρωσης 1971 και 1981

Καμπύλη Lorenz

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συγκέντρωσης

Συντελεστής Gini - Hirschman

Όταν οι τιμές ενός χαρακτηριστικού ταξινομούνται σε κατηγορίες με βάση κάποιο ποιοτικό τους κριτήριο για τον προσδιορισμό του βαθμού της ανισοκατανομής των τιμών μεταξύ των κατηγοριών χρησιμοποιούμε το **συντελεστή Gini – Herschman**.

$$C = 100 \sqrt{\sum_{i=1}^n \left(\frac{X_i}{X} \right)^2}$$

X_i η τιμή του χαρακτηριστικού για την κατηγορία i , $i = 1, 2, \dots, n$

X Το σύνολο των τιμών του χαρακτηριστικού για όλες τις κατηγορίες

n ο αριθμός των κατηγοριών.

- Η τιμή του συντελεστή C αυξάνεται όσο μικρότερος είναι ο αριθμός των κατηγοριών και όσο μεγαλύτερη είναι η ανισοκατανομή των τιμών μεταξύ των κατηγοριών αυτών.
- Η μέγιστη τιμή του συντελεστή C είναι 100, που αντιστοιχεί στην απόλυτη συγκέντρωση (δηλαδή μία μόνο κατηγορία) και η ελάχιστη είναι 0, που αντιστοιχεί στην ισοκατανομή (δηλαδή n κατηγορίες με τον ίδιο αριθμό τιμών).

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συγκέντρωσης

Συντελεστής Συγκέντρωσης R

$$R = \frac{\sum_{i=1}^n |P_r - Y_r|}{2 \sum P_r}$$

P_r : η συμμετοχή της περιοχής r στον πληθυσμό
 Y_r : η συμμετοχή της περιοχής r στο εισόδημα

Η τιμή του συντελεστή R κυμαίνεται μεταξύ 0 και 1. Πλησιάζει στο 0 όταν το εισόδημα παρουσιάζει μεγάλο βαθμό ισοκατανομής. Όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός ανισοκατανομής, ο R τείνει στο 1.

Συντελεστής Florence

$$F = 1 - \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n |P_r - Y_r|$$
$$P_r = \frac{P_r}{\sum_{i=1}^n P_r}, \quad Y_r = \frac{Y_r}{\sum_{i=1}^n Y_r}$$

F=0: πλήρη συγκέντρωση
F=1: ισοκατανομή

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συγκέντρωσης

Συντελεστής Gini

$$G = \frac{1}{2} \sum_{r=1}^n \sum_{\pi=1}^n P_r P_{\pi} \left| \frac{Y_r}{P_r} - \frac{Y_{\pi}}{P_{\pi}} \right|$$

P_r : η συμμετοχή του πληθυσμού της περιφέρειας r στον συνολικό πληθυσμό

Y_r : η συμμετοχή του εισοδήματος της περιφέρειας r στο συνολικό εθνικό εισόδημα της χώρας

P_{π} : η συμμετοχή του πληθυσμού της περιφέρειας π στον συνολικό πληθυσμό

Y_{π} : η συμμετοχή του εισοδήματος της περιφέρειας π στο συνολικό εθνικό εισόδημα της χώρας

r, π : τυχαίο ζεύγος περιφερειών

$G=0$: μέγιστη ισότητα, $G=1$: μέγιστη ανισότητα

Ο συντελεστής αυτός προσεγγίζει καλύτερα τις περιφερειακές ανισότητες συγκρινόμενος με τους προηγούμενους συντελεστές συγκέντρωσης γιατί είναι σταθμισμένος με τα γινόμενα των πληθυσμών.

Μειονέκτημα: το μέγεθός του εξαρτάται από την εκάστοτε περιφερειακή διαίρεση, δηλαδή, μικρότερος αριθμός περιφερειών συμπιέζει προς τα κάτω την τιμή του συντελεστή Gini.

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συγκέντρωσης

Δείκτης του Theil

$$I_T = \sum_{r=1}^n \frac{Y_r}{Y} \log \frac{Y_r/P_r}{Y/P}$$

Y_r/P_r : συμμετοχή της περιφέρειας στο συνολικό προϊόν

$\frac{Y_r/P_r}{Y/P}$: σχέση του κατά κεφαλή προϊόντος κάθε περιφέρειας προς το κατά κεφαλή προϊόν του συνόλου των περιφερειών

$I_T=0$: μέγιστη ισότητα των κατά κεφαλήν περιφερειακών προϊόντων,

$I_T=1$: μέγιστη ανισότητα

Ο δείκτης αυτός παρουσιάζει τη δυνατότητα μέτρησης των περιφερειακών ανισοτήτων και στην περίπτωση της ομαδοποίησης των εξεταζόμενων περιφερειών.

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Για τον υπολογισμό των στατιστικών μέτρων θα χρησιμοποιηθούν το κατά κεφαλήν ΑΕΠ για το έτος 2017, και ο πληθυσμός από την απογραφή του 2011 για την περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

<i>Βόρειο Αιγαίο</i>		
Νομοί	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	Πληθυσμός
Λέσβος	11,573	103,698
Σάμος	11,667	42,859
Χίος	11,573	52,674
Σύνολο	11,955	199231

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συγκέντρωσης

Συντελεστής Gini - Hirschman

	Αριθμός Αδειών Οικοδομών	
	Έτη	
	2010	2011
Περιφέρεια		
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	228	100
Κεντρική Μακεδονία	528	159
Δυτική Μακεδονία	63	34
Θεσσαλία	255	123
Ήπειρος	138	35
Ιόνια Νησιά	132	52
Δυτική Ελλάς	228	108
Στερεά Ελλάς	240	114
Πελοπόννησος	374	139
Αττική	1537	561
Βόρειο Αιγαίο	166	18
Νότιο Αιγαίο		
Κρήτη	194	77

$$C = 100 \sqrt{\sum_{i=1}^n \left(\frac{x_i}{x} \right)^2}$$

Πηγή, Ελληνική Στατιστική Αρχή

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Συντελεστής Gini - Hirschman

	Αριθμός Αδειών Οικοδομών					
	2010	2011				
Περιφέρεια \ Έτη	A	A	Ar/An	Ar/An	(Ar/An) ²	(Ar/An) ²
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	228	100	0,0558	0,0658	0,0031	0,0043
Κεντρική Μακεδονία	528	159	0,1293	0,1046	0,0167	0,0109
Δυτική Μακεδονία	63	34	0,0154	0,0224	0,0002	0,0005
Θεσσαλία	255	123	0,0625	0,0809	0,0039	0,0065
Ήπειρος	138	35	0,0338	0,0230	0,0011	0,0005
Ιόνια Νησιά	132	52	0,0323	0,0342	0,0010	0,0012
Δυτική Ελλάς	228	108	0,0558	0,0711	0,0031	0,0050
Στερεά Ελλάς	240	114	0,0588	0,0750	0,0035	0,0056
Πελοπόννησος	374	139	0,0916	0,0914	0,0084	0,0084
Αττική	1537	561	0,3764	0,3691	0,1417	0,1362
Βόρειο Αιγαίο	166	18	0,0407	0,0118	0,0017	0,0001
Νότιο Αιγαίο			0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Κρήτη	194	77	0,0475	0,0507	0,0023	0,0026
Σύνολο	4083	1520			0,1867	0,1820
Gini Hirschman					43,21	42,66

Σύμφωνα με τον πίνακα, παρατηρούμε μεγαλύτερη συγκέντρωση στον αριθμό των αδειών οικοδομών για το έτος 2010.

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Συντελεστής Συγκέντρωσης R

	2017	
Περιφέρειες και νομοί	Πληθυσμός	Κατά κεφαλή ΑΕΠ
Βόρειο Αιγαίο	209,085	11,955
Λέσβος	111,040	12,272
Σάμος	43,581	11,667
Χίος	54,464	11,573
Κρήνη	578,251	14,366
Ηράκλειο	276,353	13,575
Λασιίθι	77,342	13,316
Ρέθυμνο	81,547	12,750
Χανιά	143,009	12,226

Πηγή, Ελληνική Στατιστική Αρχή

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Συντελεστής Συγκέντρωσης R

Θυμηθείτε:

R=0: ισοκατανομή

R=1: ανισοκατανομή

	2017				
Περιφέρειες και νομοί	Πληθυσμός	Κατά κεφαλή ΑΕΠ	Pr	Yr	Pr-Yr
Βόρειο Αιγαίο	209,085	35,512			
Λέσβος	111,040	12,272	0.531076	0.345563	0.185512
Σάμος	43,581	11,667	0.208437	0.328535	0.120099
Χίος	54,464	11,573	0.260487	0.325901	0.065414
			1.00		0.371025
Κρήτη	578,251	51,866			
Ηράκλειο	276,353	13,575	0.477912	0.261731	0.216181
Λασιθί	77,342	13,316	0.133752	0.256728	0.122977
Ρέθυμνο	81,547	12,750	0.141024	0.24582	0.104797
Χανιά	143,009	12,226	0.247313	0.235721	0.011592
			1.00		0.455547
R	Βόρειο Αιγαίο		0.186		
	Κρήτη		0.228		

Παρατηρούμε ότι και στις δύο περιφέρειες υπάρχει σχετικά μέτριος βαθμός ισοκατανομής του εισοδήματος.

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Συντελεστής Florence

Θυμηθείτε:

F=0: πλήρη συγκέντρωση

F=1: ισοκατανομή

	2017				
Περιφέρειες και νομοί	Πληθυσμός	Κατά κεφαλή ΑΕΠ	Pr	Yr	Pr-Yr
Βόρειο Αιγαίο	199,231	35,512			
Λέσβος	103,698	12,272	0.520491	0.345563	0.174928
Σάμος	42,859	11,667	0.215122	0.328535	0.113413
Χίος	52,674	11,573	0.264387	0.325901	0.061515
			1.00		0.349856
Κρήτη	623,065	58,419			
Ηράκλειο	305,490	13,977	0.490302	0.239262	0.25104
Λασιθί	75,381	15,754	0.120984	0.269678	0.148694
Ρέθυμνο	85,609	14,011	0.1374	0.239837	0.102437
Χανιά	156,585	14,676	0.251314	0.251224	9.03E-05
			1.00		0.502261
Florence	Βόρειο Αιγαίο		0.825		
	Κρήτη		0.749		

Καταλήγουμε στο ίδιο συμπέρασμα, ότι δηλαδή και στις δύο περιφέρειες υπάρχει σχετικά ικανοποιητικός βαθμός ισοκατανομής του εισοδήματος.

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Συντελεστής Gini

Περιφέρειες και νομοί	Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό	Πληθυσμός
<i>Ανατ. Μακεδονία - Θράκη</i>	11,539	614,352
<i>Κεντρική Μακεδονία</i>	13,172	1,564,736
<i>Δυτική Μακεδονία</i>	14,663	329,642
<i>Θεσσαλία</i>	12,911	780,967
<i>Ήπειρος</i>	11,879	392,055
<i>Ιόνια Νησιά</i>	15,464	214,773
<i>Δυτική Ελλάς</i>	12,216	778,089
<i>Στερεά Ελλάς</i>	15,214	578,955
<i>Πελοπόννησος</i>	13,903	656,566
<i>Αττική</i>	22,784	2,519,182
<i>Βόρειο Αιγαίο</i>	11,955	225,908
<i>Νότιο Αιγαίο</i>	18,091	283,222
<i>Κρήνη</i>	14,366	591,772

Πηγή, Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2017

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Συντελεστής Gini

Περιφέρειες και νομοί	Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό	Πληθυσμός	Υ	ρ	Υ/Ρ	Βοηθητικοί Υπολογισμοί
Ήπειρος	11,879	392,055	0.063	0.036	1.742	0.00212
Στερεά Ελλάς	15,214	578,955	0.081	0.054	1.511	0.002049
Βόρειο Αιγαίο	11,955	225,908	0.064	0.021	3.042	0.001882
Κρήνη	14,366	591,772	0.076	0.055	1.396	
ΕΛΛΑΔΑ		10,816,286				0.00605
	Συντελεστής Gini					0.003

Στις περιφέρειες για τις οποίες γίνεται η σύγκριση φαίνεται να υπάρχει υπάρχει σχετικά ικανοποιητικός βαθμός ισοκατανομής του εισοδήματος.

Θυμηθείτε:
G=0: ισοκατανομή
G=1: ανισοκατανομή

Μέτρα Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρα Συγκέντρωσης

Δείκτης του Theil

Περιφέρειες και νομοί	Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό	Πληθυσμός	Yr	Pr	Yr/Pr	log(Yr/Pr / Y/P)		
Ήπειρος	11,879	392,055	0.063	0.036	1.742	2.00054845	0.126302	
Στερεά Ελλάς	15,214	578,955	0.081	0.054	1.511	1.938714167	0.156761	
Βόρειο Αιγαίο	11,955	225,908	0.064	0.021	3.042	2.242733534	0.142497	
Κρήνη	14,366	591,772	0.076	0.055	1.396	1.904297014	0.145395	
ΕΛΛΑΔΑ		10,816,286	0.284		0.017396			
	Συντελεστής Theil	0.5709547						

Στις περιφέρειες για τις οποίες γίνεται η σύγκριση φαίνεται να υπάρχει υπάρχει σχετικά σημαντικός βαθμός ανισοκατανομής του εισοδήματος.

Θυμηθείτε:

T=0: ισοκατανομή

T=1: ανισοκατανομή

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Καμπύλη Lorenz Θα χρησιμοποιήσουμε το Εισόδημα για το 2017 ως μεταβλητή

	Εισόδημα Νοικοκυριών	Πληθυσμός
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	4,819.47	614,352
Κεντρική Μακεδονία	17,097.36	1,564,736
Δυτική Μακεδονία	2,541.87	329,642
Ήπειρος	2,909.18	780,967
Θεσσαλία	5,964.33	392,055
Ιόνια Νησιά	2,409.2	214,773
Δυτική Ελλάς	5,172.02	778,089
Στερεά Ελλάς	4,610	578,955
Πελοπόννησος	5,024.01	656,566
Αττική	46,103.55	2,519,182
Βόρειο Αιγαίο	1,879.4	225,908
Νότιο Αιγαίο	4,229.14	283,222
Κρήτη	5,912.88	591,772
Ελλάδα	108,672.41	10,816,286

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Καμπύλη Lorenz Θα χρησιμοποιήσουμε το Εισόδημα για το 2017 ως μεταβλητή

Ταξινομούμε τις περιφέρειες σε αύξουσα σειρά, βάσει του εισοδήματος

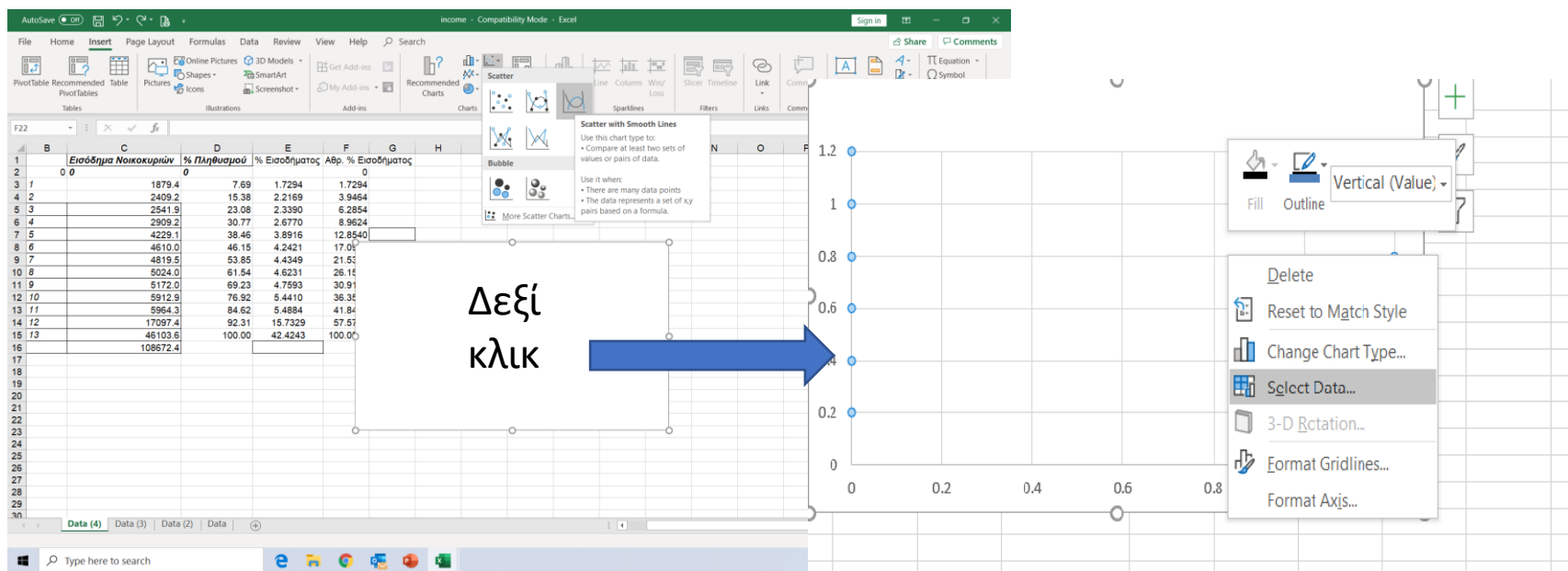
		Εισόδημα Νοικοκυριών	% Πληθυσμού	% Εισοδήματος	Αθρ. % Εισοδήματος
0	0	0	0		0
Βόρειο Αιγαίο	1	1879.4	7.69	1.7294	1.7294
Ιόνια Νησιά	2	2409.2	15.38	2.2169	3.9464
Δυτική Μακεδονία	3	2541.9	23.08	2.3390	6.2854
Ήπειρος	4	2909.2	30.77	2.6770	8.9624
Νότιο Αιγαίο	5	4229.1	38.46	3.8916	12.8540
Στερεά Ελλάς	6	4610.0	46.15	4.2421	17.0961
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	7	4819.5	53.85	4.4349	21.5310
Πελοπόννησος	8	5024.0	61.54	4.6231	26.1541
Δυτική Ελλάς	9	5172.0	69.23	4.7593	30.9134
Κρήτη	10	5912.9	76.92	5.4410	36.3544
Θεσσαλία	11	5964.3	84.62	5.4884	41.8427
Κεντρική Μακεδονία	12	17097.4	92.31	15.7329	57.5757
Αττική	13	46103.6	100.00	42.4243	100.0000
Σύνολο		108672.4			

Υπολογίζω
αθροιστικά
ποσοστά για το
εισόδημα

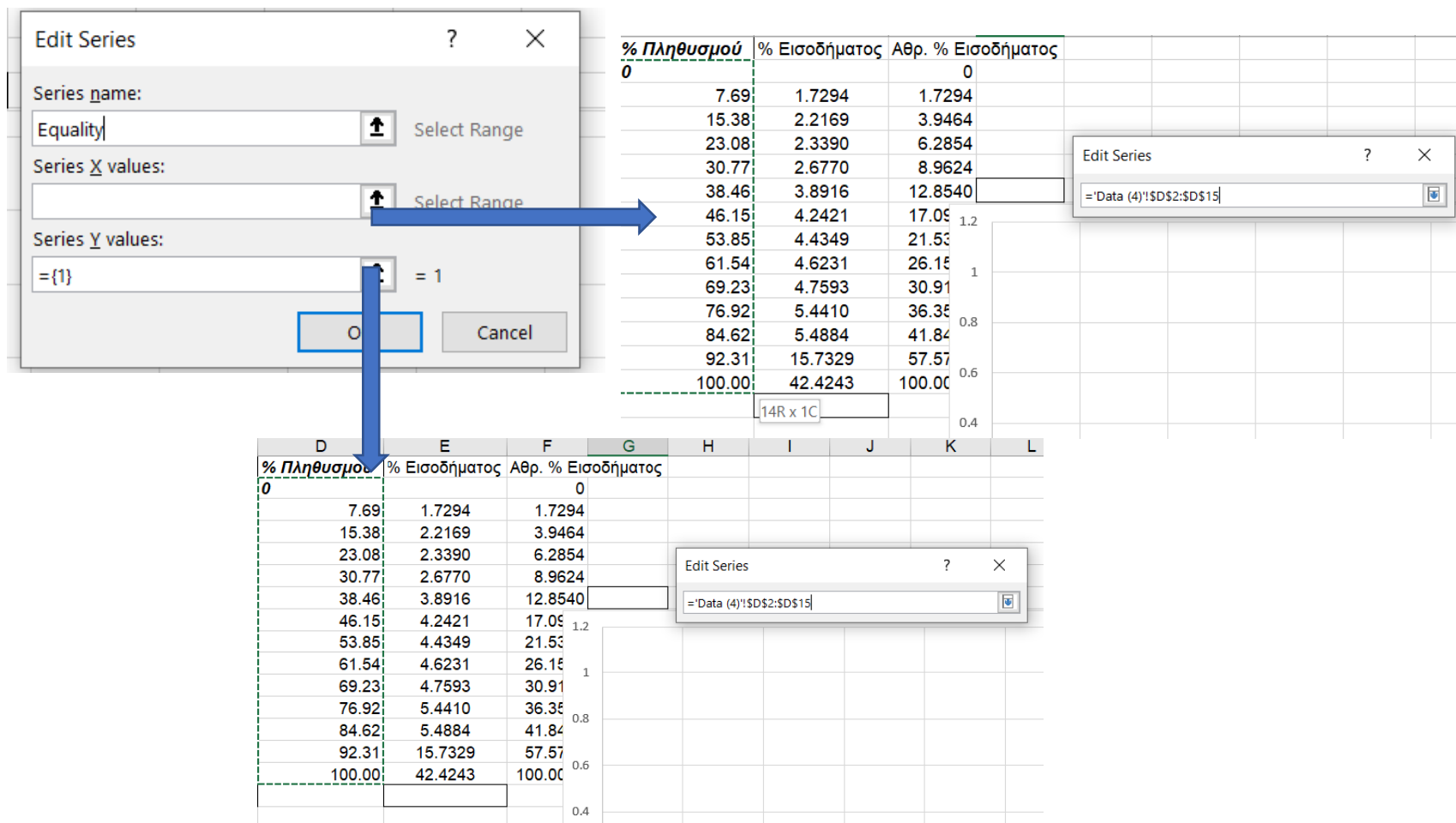
Υπολογίζουμε το ποσοστό του εισοδήματος και του πληθυσμού ως προς τα αντίστοιχα του συνόλου της χώρας

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Καμπύλη Lorenz

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

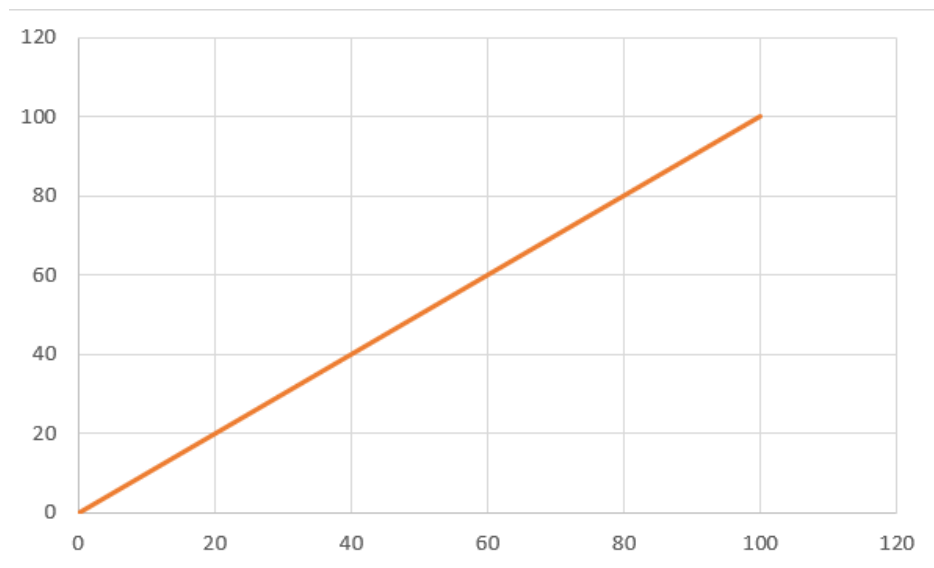
Καμπύλη Lorenz

Edit Series ? X

Series name:
Equality = Equality

Series x values:
='Data (4)!\$D\$2:\$D\$15' = 0, 7.69, 15.38...

Series y values:
='Data (4)!\$D\$2:\$D\$15' = 0, 7.69, 15.38...

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Καμπύλη Lorenz

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Καμπύλη Lorenz

Edit Series ? X

Series name:
Lorenz = Lorenz

Series X values:
='Data (4)'!\$D\$2:\$D\$15 = 0, 7.69, 15.38...

Series Y values:
='Data (4)'!\$F\$2:\$F\$15 = 0, 1.7294, 3.9...

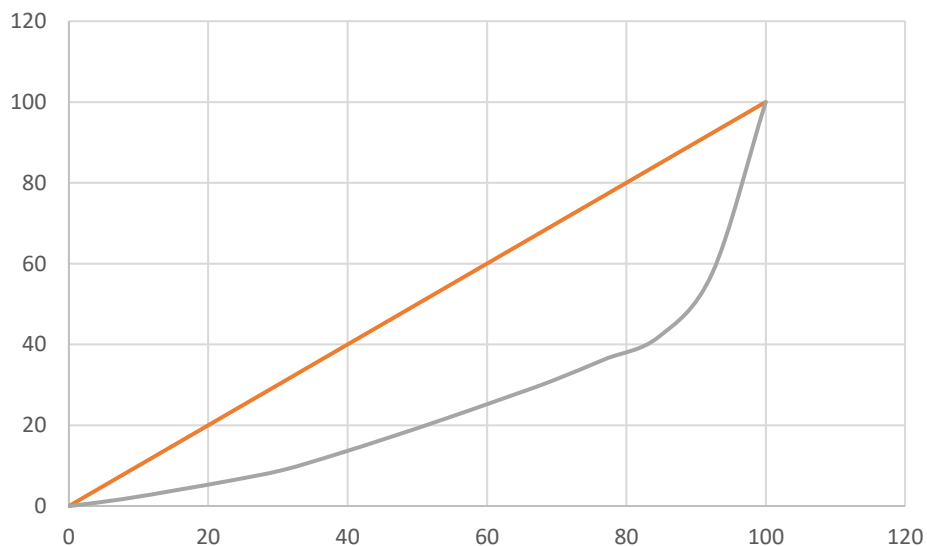
OK Cancel

% Πληθυσμού
0
7.69
15.38
23.08
30.77
38.46
46.15
53.85
61.54
69.23
76.92
84.62
92.31
100.00

Αθρ. % Είς
0
1.7294
3.9464
6.2854
8.9624
12.8540
17.0961
21.5310
26.1541
30.9134
36.3544
41.8427
57.5757
100.0000

Μέτρηση Περιφερειακών Ανισοτήτων

Καμπύλη Lorenz

Όπως φαίνεται από το σχήμα, η καμπύλη Lorenz απέχει σε από την καμπύλη της ισοκατανομής για τις περιφέρειες της χώρας

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

- Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, είναι οι έντονες οικονομικές και κοινωνικές **ανισότητες** στον εθνικό χώρο.
- Οι ανισότητες επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα την **οικονομική ανάπτυξη**.
- Οι ανισότητες δημιουργούν μία κατάσταση στην οποία είναι έκδηλη η **καθυστέρηση** και η **εξάρτηση** της «περιφέρειας» από το «κέντρο».

Αίτια δημιουργίας του περιφερειακού προβλήματος

- **Ιστορικοί παράγοντες** (π.χ. ο μεγάλος βαθμός μητροπολιτικής συγκέντρωσης)
- **Γεωγραφικοί/Γεωμορφολογικοί παράγοντες** (ποσότητα φυσικών πόρων, απόσταση από τα ανεπτυγμένα κέντρα, γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά περιοχών)
- **Πολιτικοί παράγοντες** (π.χ. συγκεντρωτική δομή δημόσιας διοίκησης, ανυπαρξία σωστής πολιτικής δημοσιών δαπανών)
- **Οικονομικοί παράγοντες**
 - οικονομίες κλίμακας και συγκέντρωσης,
 - παραγωγική διάρθρωση και ανθρώπινοι πόροι,
 - διεθνοποίηση της οικονομίας και Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση,
 - επίδραση οικονομικών κύκλων,
 - πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

- Μετά τις αρχές της δεκαετίας του '90, οι χωρικές ισορροπίες στην Ελλάδα μεταβλήθηκαν καθώς οι ευρύτερες γεωγραφικές ανακατατάξεις
 - ✓ ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της Αττικής, λόγω της ραγδαίας μεγέθυνσης του τριτογενούς τομέα, και
 - ✓ την αναβάθμιση του νομού Θεσσαλονίκης, λόγω της βιομηχανικής και εξαγωγικής δραστηριότητας της Μακεδονίας
- Οι τάσεις αυτές όμως δεν ενθαρρύνουν τη χωρική διάχυση της ανάπτυξης στην υπόλοιπη χώρα.

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

- Κατά τη δεκαετία του 2000 παρατηρείται η εμφάνιση μιας γενικότερης κρίσης, η οποία πλήττει περιοχές που έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:
 - ✓ Έντονη συμμετοχή του πρωτογενούς και ειδικότερα του αγροτικού τομέα.
 - ✓ Εξειδίκευση του δευτερογενούς τομέα σε κλάδους με ανταγωνιστικές πιέσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Κατά τη δεκαετία του 2010 η κρίση συνεχίζεται, με εντονότερο βαθμό και πλήττει όλες τις περιοχές της χώρας.

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Δημογραφικές και πληθυσμιακές ανισότητες

Διαφορετικά επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης:

- ❖ Εξελίξεις στις χωρικές συγκεντρώσεις του πληθυσμού
- ❖ Δημογραφικές ανισότητες
 - Ποσοτικές ανισότητες (πληθυσμιακές συγκεντρώσεις)
 - Ποιοτικές ανισότητες (ηλικιακή σύνθεση και μορφωτικό επίπεδο)

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

- Μετά τη δεκαετία του '70 διαπιστώθηκε η ανάπτυξη μιας δυναμικής και εμφανίστηκαν κάποιες τάσεις σύγκλισης των επιπέδων ανάπτυξης μεταξύ των νομών και των περιφερειών.
- Η άσκηση περιφερειακής πολιτικής μέσω της κατασκευής δημόσιων έργων και υποδομών και οι διεργασίες της ανάπτυξης από το κέντρο προς την περιφέρεια έφεραν κάποια εξισορρόπηση στα επίπεδα ανάπτυξης.
- Όμως η εικόνα δεν άλλαξε σημαντικά.

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Δημογραφικές και πληθυσμιακές ανισότητες

Ενδεικτικά, σύμφωνα με τις απογραφές πληθυσμού 1961 έως 2011:

- ✓ Αυξήθηκαν οι πληθυσμοί των νομών Αττικής, Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου, Δωδεκανήσου, Αχαΐας
- ✓ Μειώθηκαν οι πληθυσμοί των νομών Λέσβου, Λευκάδας, Σερρών, Κιλκίς

Συμπερασματικά:

- Οι νομοί με μεγάλους πληθυσμούς αύξησαν περαιτέρω τον πληθυσμό τους
- Οι μικροί νομοί μείωσαν τον πληθυσμό τους με ανάλογη συρρίκνωση της οικονομικής τους δραστηριότητας
- Οι μεγάλοι νομοί δραστηριοποιούνται κυρίως στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα
- Οι μικροί νομοί δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα, ο οποίος εμφανίζει διαχρονικά μια σχετική συρρίκνωση.

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Δημογραφικές και πληθυσμιακές ανισότητες

- ✓ Στο σύνολο της χώρας παρατηρείται μείωση της φυσικής μεταβολής του πληθυσμού (γεννήσεις μείον θάνατοι) από το 1991 στο 2001 και στο 2011
- ✓ Θετική μεταβολή και μάλιστα μεγαλύτερη του εθνικού μέσου όρου είχαν οι νομοί Ξάνθης, Ρεθύμνου, Θεσσαλονίκης, Δωδεκανήσου
- ✓ Αρνητική μεταβολή και μικρότερη του εθνικού μέσου όρου είχαν οι νομοί Φωκίδας, Αρκαδίας, Ευρυτανίας, Σερρών

Στους νομούς με θετική μεταβολή:

- Στην Ξάνθη παρατηρείται αύξηση των γεννήσεων των μουσουλμάνων
- Στους άλλους νομούς η αύξηση δείχνει υψηλό επίπεδο ανάπτυξης

Στους νομούς με αρνητική μεταβολή:

- Είναι νομοί με μικρή ανάπτυξη
- Στους νομούς αυτούς υπήρξε μετακίνηση πληθυσμού προς άλλους νομούς για εξεύρεση εργασίας.

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Δημογραφικές και πληθυσμιακές ανισότητες

- Ανισότητες στα επίπεδα εκπαίδευσης
- Η Αττική κατέχει την 1^η θέση
- Ακολουθούν η Θεσσαλονίκη, η Αχαΐα, τα Γιάννενα.
- Στις τελευταίες θέσεις κατάταξης βρίσκονται οι νομοί Πέλλας, Γρεβενών, Θεσπρωτίας, Αιτωλοακαρνανίας, Καρδίτσας, Ηλείας.

Συμπερασματικά:

- ✓ Η λειτουργία πανεπιστημιακών ιδρυμάτων επηρεάζει καθοριστικά το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού κάθε νομού.
- ✓ Οι νομοί που έχουν Ιδρύματα Α.Ε. βρίσκονται σε υψηλές θέσης στην κατάταξη.
- ✓ Το μέγεθος και το αστικό μέγεθος του νομού συνδέονται θετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων του.

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Περιφερειακή Αστικοποίηση

- Δύο μεγάλα αστικά κέντρα, Αθήνα και Θεσσαλονίκη
- Η Αθήνα έχει το 35% του πληθυσμού της χώρας, με βάση την απογραφή του 2011
- Ο πραγματικός της πληθυσμός υπερβαίνει το 42% της χώρας
- Υπάρχει συγκέντρωση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Αττική αλλά και στους όμορους νομούς (Βοιωτία, Εύβοια, Κορινθία)
- Η πλειονότητα των αποφάσεων που αφορούν της περιφέρειες λαμβάνονται στην Αθήνα
- Υπάρχουν δραστηριότητες που είναι συγκεντρωμένες σε μεγάλο ποσοστό στην Αθήνα (π.χ. πολιτιστικές)
- Υπάρχουν δραστηριότητες που εκτελούνται μόνο στην Αθήνα (π.χ. χρηματιστηριακές)

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Περιφερειακή Αστικοποίηση

Χαρακτηριστικά του συστήματος των αστικών κέντρων και δραστηριοτήτων

- ❖ Έντονη χωρική ανισοκατανομή
- ❖ Λειτουργική εξάρτηση των μικρών από τα μεγάλα κέντρα
- ❖ Λίγες μεγάλες πόλεις και πολυάριθμοι μικροί οικισμοί
- ❖ Τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα βρίσκονται επί του βασικού οδικού άξονα, Πάτρα, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Καβάλα
- ❖ Υπάρχει χωρική μορφή της ανάπτυξης
- ❖ Ο υπόλοιπος γεωγραφικός χώρος βρίσκεται σε οικονομική υστέρηση

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Περιφερειακή Αστικοποίηση

Εξέλιξη της αστικοποίησης

❑ Εσωτερική μετανάστευση

- Μετακίνηση από την περιφέρεια προς την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη
- Πληθυσμιακή και οικονομική συρρίκνωση αγροτικών περιοχών
- Οι λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές έχασαν το παραγωγικό τους δυναμικό και πολλές από αυτές οδηγήθηκαν σε οικονομική και κοινωνική αποδιάρθρωση.

❑ Εξωτερική μετανάστευση

- Πληθυσμιακή και οικονομική συρρίκνωση αγροτικών περιοχών
- Εισροή συναλλάγματος

Η εφαρμογή περιφερειακών πολιτικών μείωσε τη μετανάστευση, αλλά δεν την ανέκοψε πλήρως. Σήμερα, η κρίση έχει οδηγήσει εκ νέου σε υψηλά επίπεδα εξωτερικής μετανάστευσης.

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Περιφερειακή Αστικοποίηση

- ✓ Η χώρα, εκτός της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, δεν διαθέτει μεγάλες πόλεις (Ε.Ε. >250000)
- ✓ Τα μικρά πληθυσμιακά μεγέθη των πόλεων δεν τους επιτρέπουν να λειτουργήσουν ως αναπτυξιακοί πόλοι και να δημιουργήσουν οικονομίες συγκέντρωσης ώστε να ανταγωνιστούν τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Περιφερειακή και τομεακή κατανομή της παραγωγής

- ✓ Παραγωγική ειδίκευση χώρας
 - 3,91% ανήκει στον πρωτογενή τομέα
 - 20% ανήκει στο δευτερογενή τομέα
 - 76,09% ανήκει στον τριτογενή τομέα
- ✓ Παραγωγική ειδίκευση περιφερειών
 - Πρωτογενής τομέας: Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα, Θεσσαλία, Πελοπόννησος
 - Δευτερογενής τομέας: Δυτικής Μακεδονίας, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος
 - Τριτογενής τομέας: μεγάλο ποσοστό σε όλες τις περιφέρειες. Ειδικότερα, οι νησιωτικές περιφέρειες παρουσιάζουν μεγάλο ποσοστό παραγόμενου προϊόντος

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Περιφερειακές ανισότητες στην ευημερία

- ✓ Δείκτες ευημερίας
 - ΑΕΠ
 - Καταθέσεις
 - Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας
 - Αριθμός ΙΧ αυτοκινήτων

Συμπερασματικά:

- Υπάρχουν διαφορές στα επίπεδα ευημερίας των νομών
- Ο νομός Αττικής είναι στην κορυφή
- Ακολουθούν οι νομοί Θεσσαλονίκης, Βοιωτίας και Εύβοιας
- Στη χαμηλότερη θέση είναι οι νομοί Ευρυτανίας, Ηλείας, Καρδίτσας και Τρικάλων.

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα

Βασικά χαρακτηριστικά περιφερειακού προβλήματος στην Ελλάδα

- ✓ Οι πληθυσμιακές μεταβολές που παρατηρήθηκαν στην Ελλάδα ευνόησαν την ανάπτυξη δύο μεγάλων αστικών κέντρων,
- ✓ Υπάρχουν σημαντικές διαφορές στο βιοτικό επίπεδο και το επίπεδο ευημερίας των κατοίκων των διαφόρων νομών της χώρας
- ✓ Παρατηρείται συρρίκνωση του πρωτογενούς τομέα σε όλες τις περιφέρειες.
- ✓ Η οικονομία οδηγείται σε τριτογενοποίηση

- ✓ Οι περιφερειακές ανισότητες θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστηματικής παρακολούθησης και έρευνας
- ✓ Στόχος της ασκούμενης πολιτικής θα πρέπει να είναι η επίτευξη του μεγαλύτερου ρυθμού ανάπτυξης και η μείωση των ανισοτήτων
- ✓ Θα πρέπει να υπάρξει ανασχεδιασμός της περιφερειακής πολιτικής προκειμένου να αλλάξουν οι χωρικές ισορροπίες.

Ορισμένα στοιχεία για την Ελλάδα

**Η κατανομή του ΑΕΠ και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ΜΑΔ και σε ευρώ
για τους 51 νομούς, 2010 (συγκρίσεις με μέσους όρους χώρας,
ΕΕ-27 και ΕΖ-17)**

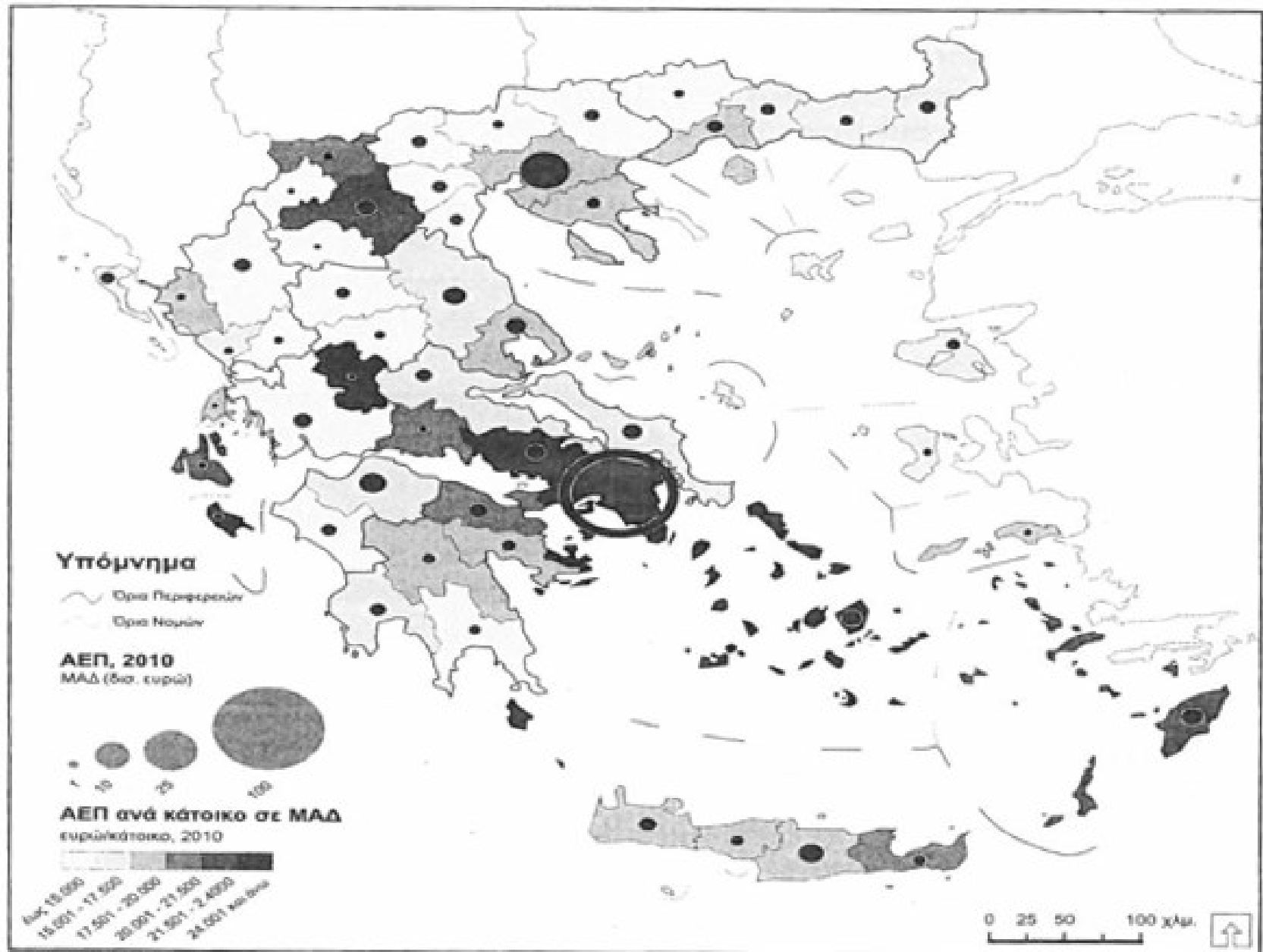
Γεωγραφική ενότητα	Ποσοστό συμμετοχής στο ΑΕΠ της χώρας		ΑΕΠ σε ευρώ				ΑΕΠ σε ΜΑΔ				Μεταβολή (%) ΑΕΠ Κατά κεφαλήν	
			Κατά κεφαλήν	Μ.Ο. ΕΕ-27	Μ.Ο. ΕΖ-17	Μ.Ο. χώρα	Κατά κεφαλήν	Μ.Ο. ΕΕ-27	Μ.Ο. ΕΖ-17	Μ.Ο. χώρα		
Νομοί (NUTS III)	2010		2010	=100	=100	=100	2010	=100	=100	=100	2000-10	
ΕΕ-27			24.500	100	88	125	24.500	100	92	114		
ΕΖ-17			27.700	113	100	141	26.500	108	100	124		
Ελλάδα	100,00		19.600	80	71	100	21.400	87	81	100	-16,5	
Αττική	48,00	1	25.900	106	94	132	28.200	115	106	132	35,9	5
Θεσσαλονίκη	8,91	2	17.000	69	61	87	18.500	76	70	86	-0,5	35
Αχαΐα	2,50	3	16.800	64	57	81	17.300	71	65	81	3,0	31
Ηράκλειο	2,42	4	17.700	72	64	90	19.300	79	73	90	2,7	32
Λάρισα	2,01	5	15.500	63	56	79	16.900	69	64	79	-2,1	38
Δωδεκάνησος	1,81	6	20.300	83	73	104	22.100	90	83	103	0,2	33
Μαγνησία	1,58	7	17.200	70	62	88	18.700	76	71	87	-6,5	25
Κυκλάδες	1,56	8	30.900	126	112	158	33.600	137	127	157	46,5	2
Βοιωτία	1,50	9	26.600	109	95	136	29.000	118	109	136	-25,1	51
Κοζάνη	1,47	10	21.200	87	77	108	23.100	94	87	108	25,8	9
Εύβοια	1,41	11	15.200	62	55	76	16.500	67	62	77	-0,4	34
Απυλασκαρνανία	1,27	12	13.000	53	47	66	14.100	58	53	66	5,1	28
Κορινθία	1,24	13	18.900	77	68	96	20.600	84	78	96	-23,2	50
Χανιά	1,24	14	18.100	74	65	92	19.700	80	74	92	18,3	15
Ιωάννινα	1,12	15	13.200	54	48	67	14.400	59	54	67	-12,5	46
Φθιώτιδα	1,06	16	14.200	58	51	72	15.500	63	58	72	-16,1	47
Έβρος	1,05	17	15.700	64	57	80	17.100	70	65	80	9,9	22
Καβάλα	1,04	18	16.600	68	60	85	18.100	74	68	85	33,8	6
Μεσσηνία	1,03	19	14.000	57	51	71	15.300	62	56	71	15,3	19
Ηλεία	0,89	20	11.000	45	40	56	12.000	49	45	56	6,0	26
Σέρρες	0,88	21	10.500	43	38	54	11.400	47	43	53	-5,0	41
Πέλλα	0,86	22	13.200	54	48	67	14.300	58	54	67	3,0	30
Κέρκυρα	0,86	23	14.200	58	51	72	15.500	63	58	72	-12,1	44
Ημαθία	0,85	24	13.000	53	47	66	14.200	58	54	66	-22,7	49
Χαλκιδική	0,78	25	17.200	70	62	88	18.700	76	71	87	18,3	16
Περίο	0,78	26	13.500	55	49	69	14.700	60	55	69	3,4	29
Ξάνθη	0,77	27	15.800	64	57	81	17.200	70	65	80	23,3	11
Αργολίδα	0,75	28	16.300	67	59	83	17.800	73	67	83	7,4	24
Τρίκαλα	0,74	29	12.600	51	45	64	13.700	56	52	64	10,0	21
Λέσβος	0,73	30	15.400	63	56	79	16.700	68	63	78	18,6	14
Ροδόπη	0,70	31	14.100	58	51	72	15.300	62	58	71	28,4	8
Αρκαδία	0,69	32	17.700	72	64	90	19.300	79	73	90	-3,3	40
Λασιθί	0,64	33	19.000	78	69	97	20.700	84	78	97	13,8	20
Ριθιμνο	0,63	34	17.200	70	62	88	18.700	76	71	87	-0,8	36
Λακωνία	0,53	35	12.800	52	46	65	13.900	57	52	65	8,1	23
Δράμα	0,52	36	11.600	47	42	59	12.600	51	48	59	-2,2	39
Καρδίτσα	0,52	37	10.000	41	36	51	10.900	44	41	51	-7,2	42
Κιλκίς	0,49	38	12.900	53	47	66	14.000	57	53	66	-12,5	45
Φλώρινα	0,47	39	19.100	78	69	97	20.800	85	78	97	40,4	4
Σάκυνθος	0,42	40	22.800	93	82	116	24.800	101	94	116	19,1	13
Αρτα	0,40	41	12.800	52	46	65	14.000	57	53	65	15,9	18
Χίος	0,38	42	16.100	66	58	82	17.500	71	66	82	5,6	27
Κεφαλληνία	0,37	43	21.800	89	79	111	23.700	97	89	111	42,3	3
Πιρίβεια	0,36	44	14.200	58	51	72	15.400	63	58	72	-9,5	43
Φωκίδα	0,33	45	19.700	80	71	101	21.500	88	81	100	30,5	7
Θεσπρωτία	0,32	46	16.800	69	61	89	18.300	75	69	89	17,7	17
Σάμος	0,31	47	16.500	67	60	84	17.900	73	68	84	25,8	10
Καστοριά	0,27	48	11.400	47	41	58	12.400	51	47	58	-20,7	48
Ευρυτανία	0,22	49	25.800	105	93	132	28.100	115	106	131	93,1	1
Λευκάδα	0,17	50	16.800	69	61	86	18.300	75	69	86	23,0	12
Γρεβενά	0,16	51	11.700	48	42	60	12.800	52	48	60	-0,8	37

Η κατανομή του ΑΕΠ και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ΜΑΔ και σε ευρώ για τις 13 περιφέρειες, 2010 (συγκρίσεις με μέσους όρους χώρας, ΕΕ-27 και ΕΖ-17)

Γεωγραφική ενότητα	Συμμετοχή στο ΑΕΠ της χώρας	ΑΕΠ σε ευρώ					ΑΕΠ σε ΜΑΔ				Μεταβολή (%) ΑΕΠ Κατά κεφαλήν	
		Κατά κεφαλήν	Μ.Ο. ΕΕ-27	Μ.Ο. ΕΖ-17	Μ.Ο. χώρα	Κατά κεφαλήν	Μ.Ο. ΕΕ-27	Μ.Ο. ΕΖ-17	Μ.Ο. χώρα	Κατά κεφαλήν		
Περιφέρειες (NUTS II)	2010	2010	=100	=100	=100	2010	=100	=100	=100	2000-10		
ΕΕ-27		24.500	100	88	125	24.500	100	92	114			
ΕΖ-17		27.700	113	100	141	26.500	108	100	124			
Ελλάδα	100,00	19.600	80	71	100	21.400	87	81	100	16,7		
Αττική	48,00 1	25.900 1	106	94	132	28.200 1	115	106	132	35,9	1	
Κεντρική Μακεδονία	13,54 2	15.400 9	63	56	79	16.800 9	69	63	79	-1,2	10	
Κρήτη	4,93 3	17.900 5	73	65	91	19.500 5	80	74	91	7,2	6	
Θεσσαλία	4,84 4	14.600 11	60	53	74	15.900 11	65	60	74	2,1	9	
Δυτική Ελλάδα	4,65 5	13.800 12	56	50	70	15.100 12	62	57	71	5,1	8	
Στερεά Ελλάδα	4,53 6	18.100 3	74	65	92	19.800 3	81	75	93	-10,1	13	
Πελοπόννησος	4,25 7	16.000 7	65	58	82	17.400 7	71	66	81	-3,6	12	
Ανατ. Μακεδονία και Θράκη	4,08 8	14.900 10	61	54	76	16.300 10	67	62	76	18,8	2	
Νότιο Αιγαίο	3,37 9	24.100 2	98	87	123	26.300 2	107	99	123	17,4	4	
Δυτική Μακεδονία	2,38 10	18.000 4	73	65	92	19.600 4	80	74	92	18,2	3	
Ήπειρος	2,21 11	13.700 13	56	49	70	15.000 13	61	57	70	-3,5	11	
Ιόνια Νησιά	1,81 12	17.200 6	70	62	88	18.700 6	76	71	87	5,3	7	
Βόρειο Αιγαίο	1,42 13	15.800 8	64	57	81	17.200 8	70	65	80	16,3	5	

Πηγή: Eurostat (βάση δεδομένων)- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (βάση Δεδομένων AMECO).

ΑΕΠ και κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ΜΑΔ και επίπεδο νομών, 2010

Πηγή: Eurostat (βάση δεδομένων).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3
Δείκτες εισοδήματος και ευημερίας στους νομούς της χώρας

Γεωγραφική ενότητα	Δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο (σε ευρώ)				Αποσπασματικές καταθέσεις ανά κάτοικο (σε ευρώ)				Οικιακή χρήση ηλεκτρικής ενέργειας ανά 1 00 κατοίκους (σε MWh)				Επιβιωσιμότητα αποβλήτων ΔΧ ανά 100 κατοίκους			
	Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %		Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %		Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %		Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %	
	2011 (Οικ. Στ. 2012)	2000-11			2011	2000-11			2011	2000-11			2011	2000-11		
Ελλάδα	8.396	29,8			15.410	82,7			106	19,6			46	58,0		
Αττική	10.204	1	17,0	51	22.726	1	103,7	9	173	9	12,6	46	67	1	54,0	39
Χίος	9.544	2	57,7	16	20.566	2	162,2	1	187	6	34,6	20	44	4	49,1	44
Κυκλάδες	9.227	3	50,5	25	17.540	3	74,0	33	186	7	-5,2	51	23	44	73,5	17
Κοζάνη	8.583	4	41,9	40	10.931	26	96,8	13	148	21	14,9	44	36	12	64,1	23
Λακωνία	8.297	5	69,6	8	15.259	6	66,8	21	224	1	42,9	6	27	34	101,7	3
Ευβοία	8.196	6	46,4	26	10.468	29	66,9	20	190	5	33,3	27	28	31	59,2	34
Θεσσαλονίκη	8.003	7	19,0	50	13.441	9	74,8	20	153	16	3,9	49	47	2	46,5	45
Μαγνησία	7.561	8	37,4	42	10.363	32	70,0	38	150	20	19,4	42	34	20	51,9	42
Χανιά	7.959	9	46,2	29	11.934	19	73,8	34	162	14	39,1	10	39	8	66,5	36
Καθαλόνια	7.943	10	46,9	26	16.385	4	74,3	32	181	8	40,4	8	33	22	73,1	12
Πρέβεζα	7.664	11	71,3	2	11.936	20	106,5	7	90	51	43,2	4	31	26	89,4	6
Σάμος	7.825	12	54,8	22	11.681	22	45,1	49	166	11	31,4	30	26	36	49,9	43
Κορινθία	7.816	13	57,0	17	11.576	23	78,5	26	197	4	35,9	18	26	40	60,1	31
Αργολίδα	7.807	14	55,3	20	16.260	5	96,2	16	158	15	33,3	26	18	48	43,4	46
Καβάλα	7.671	15	35,1	43	11.794	21	72,4	35	152	19	24,6	39	39	10	63,9	24
Δωδεκάνησα	7.627	16	33,4	46	12.592	12	52,6	46	162	13	23,8	40	42	6	59,3	33
Λάρισα	7.514	17	43,9	37	10.468	30	67,9	22	128	38	22,5	41	35	17	62,1	29
Λαοιία	7.504	18	44,6	34	12.268	14	70,8	37	167	16	62,5	2	38	11	66,0	19
Τράκαλα	7.490	19	66,1	6	11.076	26	126,9	2	138	30	36,0	13	34	19	79,9	8
Αργολίδα	7.390	20	58,7	14	12.108	18	100,9	10	212	2	36,0	17	30	27	62,1	26
Ηράκλειο	7.371	21	36,0	41	11.504	24	96,7	14	141	27	39,2	9	45	3	63,0	27
Έβρος	7.359	22	44,4	36	11.089	25	99,4	11	129	37	34,0	24	36	15	71,9	16
Αχαΐας	7.355	23	55,0	21	12.867	10	46,0	48	148	23	63,5	1	20	41	55,0	37
Θεσσαλία	7.325	24	64,6	9	14.811	7	124,9	3	140	28	34,6	21	31	25	101,7	2
Άρτα	7.309	25	72,6	1	10.362	33	106,0	5	168	10	30,3	31	32	29	72,1	14
Δράμα	7.295	26	42,3	39	12.262	15	106,6	6	134	33	26,7	34	36	14	52,2	41
Μισσηνία	7.264	27	62,9	11	12.134	17	92,0	17	148	22	36,1	11	21	47	54,6	38
Γριβενά	7.226	28	61,9	12	12.632	11	116,3	4	124	42	33,2	28	23	43	67,9	20
Ιωάννινα	7.193	29	27,4	47	12.250	16	89,0	19	112	50	5,4	48	35	18	60,6	30
Αχαΐα	7.094	30	23,7	48	9.779	36	72,3	36	143	25	24,9	38	30	28	40,9	47
Φθιώτιδα	7.091	31	45,7	31	10.490	31	90,6	18	145	24	41,0	7	27	37	56,9	35
Καρδίτσα	7.066	32	63,5	10	8.791	41	97,7	12	136	32	33,9	26	28	33	90,4	5
Φυνήδα	7.023	33	71,1	3	8.694	44	96,1	44	140	29	29,2	33	12	50	5,0	50
Ημαθία	7.005	34	46,4	32	8.786	43	75,4	29	138	21	17,3	43	36	13	69,0	17
Βοιωτία	7.002	35	30,5	46	9.200	38	66,9	40	125	41	11,7	47	25	42	74,2	10
Σάμυνθος	6.994	36	45,1	33	11.022	27	67,3	43	163	12	34,2	23	40	7	63,4	26
Χαλκιδική	6.911	37	65,3	7	8.265	47	64,8	41	197	3	36,5	16	21	46	65,6	21
Φλώρινα	6.896	38	45,9	30	8.946	39	62,5	42	122	45	26,9	37	26	39	69,7	16
Κοζινοά	6.799	39	55,4	19	12.514	13	108,2	8	128	39	13,5	45	43	5	65,7	22
Παρία	6.797	40	57,7	16	9.202	37	96,7	15	142	26	30,2	39	32	24	74,6	9
Ρέθυμνο	6.749	41	43,0	38	9.866	34	69,5	39	134	34	41,9	6	39	9	61,8	4
Σέρρες	6.615	42	50,8	13	9.837	35	74,7	31	122	44	34,6	19	28	30	72,9	13
Λακωνία	6.589	43	71,0	4	13.618	8	85,5	25	167	17	37,2	15	22	45	53,5	40
Πέλλα	6.455	44	55,5	18	8.527	46	96,2	24	129	40	27,0	36	28	32	84,1	7
Αιολοκαρνανία	6.420	45	51,5	24	8.532	45	44,5	50	131	36	38,1	12	27	35	116,9	1
Σάμνη	6.388	46	34,1	44	8.161	48	76,8	28	123	43	34,5	22	33	21	66,9	18
Καλαίς	6.250	47	44,4	35	7.176	51	64,2	45	120	46	27,0	35	29	29	60,1	32
Κέρκυρα	6.223	48	19,7	49	8.776	42	29,7	51	133	35	-0,9	50	35	16	24,1	49
Ροδόπη	6.079	49	46,1	27	8.025	49	78,4	27	114	49	61,8	3	27	36	63,8	25
Ευρυτανία	5.678	50	52,2	23	8.917	40	48,2	47	116	48	33,0	29	5	51	-33,6	51
Ηύα	5.351	51	65,1	8	7.355	50	80,5	23	119	47	37,8	14	13	49	33,0	48

Δείκτες εισοδήματος και ευημερίας στις περιφέρειες της χώρας

Γεωγραφική ενότητα	Δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο (σε ευρώ)				Αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο (σε ευρώ)				Οικιακή χρήση ηλεκτρικής ενέργειας ανά 100 κατοίκους (σε MWh)				Επιβατικά αυτοκίνητα ΙΧ ανά 100 κατοίκους				Ποσοστό νοικοκυριών με πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι			
	Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %		Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %		Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %		Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %		Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %	
	2011 (Οικ. Ετ. 2012)	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2008	2005-08	2008	2005-08
Ελλάδα	8.396	29,8			15.410	92,7			156	19,6			46	58,0			39	62,8		
Αττική	10.204	1	17,0	13	22.726	1	103,7	1	173	2	12,6	12	67	1	54,0	11	56	1	63,7	10
Νότιο Αιγαίο	8.209	2	39,9	9	14.392	3	61,3	12	171	3	10,3	13	35	4	62,9	6	44	2	89,3	4
Βόρειο Αιγαίο	8.024	3	55,8	2	14.585	2	72,5	10	162	4	46,3	1	31	10	51,8	12	39	3	111,4	1
Δυτική Μακεδονία	7.796	4	46,5	5	11.032	8	94,9	3	137	10	18,2	9	35	5	65,8	2	22	13	8,5	13
Θεσσαλία	7.564	5	48,2	3	10.286	11	90,4	4	137	9	25,7	7	34	8	65,6	3	25	12	39,0	11
Κεντρική Μακεδονία	7.471	6	31,0	12	11.572	6	76,7	9	147	8	12,9	11	40	3	56,7	9	37	5	68,0	8
Κρήτη	7.449	7	41,5	7	11.485	7	83,2	7	147	7	42,1	2	42	2	65,2	4	38	4	70,5	7
Στερεά Ελλάδα	7.429	8	44,0	6	9.986	12	80,5	8	156	5	30,5	6	25	11	57,2	8	32	7	107,1	2
Πελοπόννησος	7.397	9	60,4	1	12.832	4	89,8	5	174	1	36,8	3	24	13	56,5	10	30	9	104,7	3
Ήπειρος	7.339	10	46,9	4	12.122	5	101,3	2	123	13	18,7	8	33	9	72,4	1	26	11	29,7	12
Ανατολική Μακεδονία,																				
Θράκη	7.012	11	40,3	8	10.361	10	86,4	6	131	12	33,9	4	34	7	64,3	5	30	10	64,1	9
Ιόνια Νησιά	6.830	12	33,4	11	11.007	9	48,3	13	155	6	16,0	10	35	6	43,0	13	35	6	86,2	5
Δυτική Ελλάδα	6.482	13	39,6	10	8.885	13	66,7	11	134	11	32,0	5	25	12	60,5	7	31	8	84,9	6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΓΓΠΣ, Παρατηρητήριο για την ΚεΠ, Allmedia, 2012.

Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των νομών της χώρας

Γεωγραφική ενότητα	Πραγματικός πληθυσμός*	Ποσοστό συμμετοχής στον πληθυσμό της χώρας		Πυκνότητα πραγματικού πληθυσμού		Ποσοστό μεταβολής πληθυσμού			Ποσοστό μόνιμου** αστικού πληθυσμού		Ποσοστό μεταβολής αστικού πληθυσμού		
		2011				1961-2011		2001-11	2011		2001-11		
Νομοί (NUTS III)		2011		2011		1961-2011		2001-11		2011		2001-11	
Ελλάδα	11.309.885	100,00		85,71		34,8		3,4		77,8		22,2	
Αττική	4.113.979	36,38	1	1080,35	1	99,90	2	5,6	5	99,0	1	0,01	47
Θεσσαλονίκη	1.166.914	10,32	2	316,84	2	114,35	1	7,6	4	95,3	2	2,86	44
Αχαΐα	350.565	3,10	3	107,17	5	46,55	4	9,9	3	89,0	3	32,60	4
Ηράκλειο	304.322	2,69	4	115,23	4	46,05	5	4,5	8	78,3	6	21,37	11
Λάρισα	287.921	2,55	5	53,51	23	21,09	13	2,0	14	79,9	5	17,51	16
Αιτωλοακαρνανία	216.983	1,92	6	39,73	36	-8,73	32	-1,0	32	55,4	25	10,02	27
Εύβοια	206.758	1,83	7	49,62	24	24,48	11	-0,3	26	64,2	14	9,90	28
Μαγνησία	204.049	1,80	8	77,41	9	25,73	10	-0,5	29	77,9	7	6,37	38
Δωδεκάνησα	197.947	1,75	9	72,94	10	60,91	3	5,0	7	81,3	4	8,18	35
Ιωάννινα	187.699	1,66	10	37,62	38	20,84	14	16,6	2	59,3	20	27,51	6
Σέρρες	184.404	1,63	11	46,47	27	-25,66	49	-5,2	50	50,8	32	8,23	34
Ηλεία	178.238	1,58	12	68,08	11	-5,62	29	-2,9	45	46,5	38	9,70	29
Φθιώτιδα	165.408	1,46	13	37,25	39	3,36	24	-2,4	39	57,8	21	6,58	37
Μεσσηνία	162.801	1,44	14	54,43	22	-23,20	45	-2,3	38	53,3	29	11,50	22
Κοζάνη	154.388	1,37	15	43,91	28	1,03	27	0,3	23	62,9	17	11,06	23
Χανιά	151.849	1,34	16	63,91	13	15,86	17	2,3	13	65,5	12	8,95	30
Έβρος	148.318	1,31	17	34,96	40	-5,99	30	-0,6	31	69,6	9	17,31	17
Κορινθία	146.129	1,29	18	63,81	14	29,89	8	1,1	17	56,1	24	-1,70	49
Ημαθία	144.626	1,28	19	85,02	7	26,29	9	1,5	16	63,9	16	1,29	45
Πέλλα	144.542	1,28	20	57,68	17	8,50	23	0,4	22	50,9	31	1,26	46
Καβάλα	139.294	1,23	21	65,98	12	-1,04	28	-1,6	36	65,3	13	4,09	41
Κέρκυρα	133.704	1,18	22	208,59	3	31,38	7	20,4	1	41,2	41	10,22	26
Τρίκαλα	129.218	1,14	23	38,18	37	-9,50	33	-2,6	42	57,4	22	18,07	14
Πιερία	128.699	1,14	24	84,89	8	31,73	6	1,8	15	71,0	8	4,76	40
Βοιωτία	125.126	1,11	25	42,39	32	9,51	22	1,0	18	64,1	15	3,68	43
Καρδίτσα	114.222	1,01	26	43,33	31	-25,12	48	-5,0	48	46,7	37	24,34	9
Κυκλάδες	112.858	1,00	27	43,88	29	12,90	20	2,6	12	34,9	49	-1,41	48
Ροδόπη	110.874	0,98	28	43,60	30	1,53	26	-0,3	27	56,8	23	10,39	25
Ξάνθη	108.201	0,96	29	60,35	16	20,77	15	5,1	6	68,7	10	18,79	13
Λέσβος	105.408	0,93	30	48,94	25	-24,84	47	-2,7	43	44,0	39	5,43	39
Αργολίδα	102.306	0,90	31	47,50	26	13,49	19	-0,1	24	54,9	27	8,80	31
Χαλκιδική	101.643	0,90	32	31,24	42	23,15	12	2,9	11	49,8	33	3,96	42
Δράμα	99.317	0,88	33	28,64	44	-17,92	37	-2,8	44	67,3	11	6,68	36
Λακωνία	91.592	0,81	34	25,19	47	-22,81	44	-1,3	35	37,0	47	15,83	19
Αρκαδία	86.962	0,77	35	19,68	48	-35,60	50	-4,8	47	49,5	34	37,94	3
Κιλκίς	85.405	0,76	36	33,90	41	-16,93	36	-1,2	33	47,2	36	18,83	12
Ρέθυμνο	82.010	0,73	37	54,82	20	17,25	16	3,9	10	48,6	35	26,50	7
Λασιθί	75.410	0,67	38	41,37	35	2,07	25	-0,4	28	55,1	26	10,75	24
Άρτα	69.839	0,62	39	42,02	33	-15,48	34	-5,1	49	39,2	44	16,85	18
Πρέβεζα	57.185	0,51	40	55,20	19	-8,54	31	-1,6	37	52,8	30	8,58	33
Φλώρινα	53.982	0,48	41	28,06	45	-19,86	42	-0,2	25	43,2	40	24,79	8
Καστοριά	53.364	0,47	42	31,03	43	12,38	21	-0,6	30	60,5	19	22,60	10
Χίος	51.802	0,46	43	57,30	18	-16,75	35	-2,5	40	61,1	18	14,96	20
Θεσπρωτία	42.480	0,38	44	28,04	46	-18,50	39	-2,6	41	40,9	42	31,63	5
Σάμος	42.393	0,37	45	54,49	21	-18,51	40	-3,3	46	37,5	46	8,68	32
Ζάκυνθος	40.614	0,36	46	100,03	6	14,38	18	4,5	9	24,0	51	-16,88	51
Φωκίδα	38.046	0,34	47	17,95	49	-20,48	43	0,5	21	32,9	50	-3,73	50
Κεφαλληνία	37.975	0,34	48	42,01	34	-18,01	38	0,6	20	38,3	45	12,23	21
Γρεβενά	30.806	0,27	49	13,45	50	-18,97	41	-5,4	51	53,4	28	38,58	2
Λευκάδα	22.039	0,19	50	61,91	15	-23,95	46	0,7	19	39,5	43	17,84	15
Ευρυτανία	19.271	0,17	51	10,31	51	-51,48	51	-1,3	34	36,6	48	73,12	1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat (βάση δεδομένων).

* Eurostat

** Ίδια επεξεργασία, με βάση τον ορισμό αστικότητας της ΕΛΣΤΑΤ του 2001.

Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των περιφερειών της χώρας

Γεωγραφική ενότητα	Πραγματικός πληθυσμός*	Ποσοστό συμμετοχής στον πληθυσμό της χώρας		Πυκνότητα πραγματικού πληθυσμού		Ποσοστό μεταβολής πληθυσμού				Ποσοστό μόνημου** αστικού πληθυσμού		Ποσοστό μεταβολής αστικού πληθυσμού	
Νομοί (NUTS III)	2011	2011		2011		1981-2011		2001-11		2011		2001-11	
Ελλάδα	11.309.885	100,00		85,71	3,4	34,8	77,8	22,2					
Αττική	4.113.979	36,38	1	1080,35	1	99,90	1	5,6	3	99,0	1	0,01	13
Κεντρική Μακεδονία	1.956.233	17,30	2	102,17	2	47,84	2	4,2	4	79,2	2	5,04	12
Δυτική Ελλάδα	745.786	6,59	3	65,71	5	12,01	5	3,4	6	68,6	4	23,45	1
Θεσσαλία	735.410	6,50	4	52,39	7	5,76	7	-0,6	11	70,2	3	15,70	5
Κρήτη	613.591	5,43	5	73,61	4	26,97	4	3,2	7	68,2	5	17,61	4
Ανατ. Μακεδονία, Θράκη	606.004	5,36	6	42,81	9	-1,99	10	-0,2	8	65,7	6	11,21	6
Πελοπόννησος	589.790	5,21	7	38,08	11	-11,75	12	-1,3	12	51,2	11	11,01	7
Στερεά Ελλάδα	554.609	4,90	8	35,67	12	5,05	8	-0,6	10	59,0	8	9,25	6
Ήπειρος	357.203	3,16	9	38,81	10	1,30	9	6,2	2	51,8	10	23,27	2
Νότιο Αιγαίο	310.805	2,75	10	58,80	6	39,39	3	4,1	5	63,6	7	6,33	11
Δυτική Μακεδονία	292.540	2,59	11	30,95	13	-4,30	11	-0,6	9	57,9	9	17,88	3
Ιόνια Νησιά	234.332	2,07	12	101,57	3	10,24	6	11,8	1	37,1	13	6,55	10
Βόρειο Αιγαίο	199.603	1,76	13	52,03	6	-21,57	13	-2,7	13	47,1	12	9,17	9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat (βάση δεδομένων).

* Eurostat

** ίδια επεξεργασία, με βάση τον ορισμό αστικότητας της ΕΛΣΤΑΤ του 2001.

Τομεακή διάρθρωση του ΑΕΠ στις περιφέρειες της χώρας

Γεωγραφική ενότητα	Πρωτογενής τομέας								Δευτερογενής τομέας				Τριτογενής τομέας									
	Σύνολο Συμμετοχή στη χώρα		Συμμετοχή στη χώρα		Συμμετοχή στο νομό		Μεταβολή μερίδου στο νομό		Συμμετοχή στη χώρα		Συμμετοχή στο νομό		Μεταβολή μερίδου στο νομό		Συμμετοχή στη χώρα		Συμμετοχή στο νομό		Μεταβολή μερίδου στο νομό			
Γεωγραφικός (NUTS II)	2010	2010	2010	2000-10	2010	2010	2000-10	2010	2010	2000-10	2010	2010	2000-10	2010	2010	2000-10	2010	2010	2000-10	2010	2010	2000-10
Ελλάδα	100,0	100,0	1,2	-51,0	100,0	17,0	-18,0	100,0	79,8	10,1												
Αττική	48,0	1	6,1	8	0,4	13	-47,5	8	25,7	1	12,8	10	-25,4	13	52,3	1	57,0	3	5,7	10		
Κεντρική Μακεδονία	13,5	2	19,8	1	4,7	8	-43,4	5	15,6	2	19,8	5	-18,0	10	12,9	2	75,8	7	12,1	5		
Κρήτη	4,9	3	10,0	4	6,5	6	-34,8	2	4,2	9	14,5	9	18,1	2	4,9	3	78,0	5	1,6	12		
Θράκη	4,8	4	12,8	2	8,4	1	-46,5	7	5,9	6	20,8	4	-0,2	4	4,3	5	71,1	10	11,5	8		
Δυτική Ελλάδα	4,6	5	10,8	3	7,4	3	-48,4	9	4,8	7	17,4	7	-13,3	6	4,4	4	75,3	8	14,6	4		
Στερεά Ελλάδα	4,5	6	9,8	6	7,0	4	-45,3	6	9,9	3	37,2	2	-15,3	7	3,2	9	55,9	12	28,8	1		
Πατομένησος	4,2	7	10,0	5	7,6	2	-25,8	1	6,3	5	25,0	3	-21,8	12	3,8	8	67,4	11	16,6	3		
Ανατολική Μακεδονία																						
και Θράκη	4,1	8	7,3	7	5,8	7	-58,4	13	4,7	8	19,4	6	-16,4	9	3,8	6	74,8	9	17,8	2		
Νότιο Αιγαίο	3,4	9	2,3	11	2,2	12	-40,3	4	1,9	11	9,7	12	-16,3	8	3,7	7	88,1	2	4,0	11		
Δυτική Μακεδονία	2,4	10	3,4	10	4,7	9	-50,7	10	7,1	4	50,7	1	51,7	1	1,3	13	44,7	13	-21,8	13		
Ήπειρος	2,2	11	4,7	9	6,9	5	-36,5	3	2,2	10	17,2	8	-1,8	5	2,1	10	76,0	6	6,0	9		
Ιόνια Νησιά	1,8	12	1,5	13	2,8	11	-54,5	12	0,9	12	8,4	13	-21,7	11	2,0	11	89,0	1	6,5	7		
Βόρειο Αιγαίο	1,4	13	2,0	12	4,6	10	-52,7	11	0,9	13	10,3	11	2,4	3	1,5	12	85,2	4	6,0	8		

Πηγή: Eurostat (βάση δεδομένων)

Οι εξαγωγές και οι εισαγωγές σε επίπεδο περιφέρειας, 2012

Γεωγραφική ενότητα	Αξία εξαγωγών ανά κάτοικο σε ευρώ (σταθερές τιμές 2005)						Αξία εισαγωγών ανά κάτοικο σε ευρώ (σταθερές τιμές 2005)						Αναλογία εξαγωγών/ εισαγωγών	
	Συμμετοχή στη χώρα		Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %		Συμμετοχή στη χώρα		Κατά κεφαλήν		Μεταβολή %		Λόγος	Μεταβολή %
	2012		2012		2000-12		2012		2012		2000-12		2012	2000-12
Ελλάδα	100,0		1.879		47,3		100,0		3.254		-11,8		0,58	70,6
Αττική	45,60	1	2.349	2	43,6	7	64,55	1	5.771	2	-26,0	7	0,41	94,0
Πελοπόννησος	20,37	2	7.355	1	401,9	1	14,60	2	9.130	1	254,1	1	0,81	41,8
Κεντρ. Μακεδονία	17,07	3	1.853	3	-4,7	12	13,68	3	2.572	3	-1,5	5	0,72	-3,3
Θεσσαλία	3,97	4	1.148	6	64,7	4	1,19	5	597	6	-35,2	11	1,92	154,0
Στερεά Ελλάδα	3,66	5	1.402	4	27,1	10	2,14	4	1.418	4	-26,3	8	0,99	72,4
Ανατολ. Μακεδονία και Θράκη	2,44	6	855	7	-15,7	13	0,92	6	559	7	-50,6	13	1,53	70,8
Δυτική Ελλάδα	1,79	7	512	10	21,3	11	0,83	7	412	9	32,7	3	1,24	-8,6
Δυτική Μακεδονία	1,65	8	1.197	5	27,6	9	0,71	8	894	5	-21,8	6	1,34	63,1
Κρήτη	1,49	9	514	9	43,2	8	0,64	9	322	10	-29,4	9	1,60	102,9
Ηπείρος	0,78	10	469	11	48,4	6	0,45	10	469	8	11,6	4	1,00	32,9
Βόρειο Αιγαίο	0,57	11	605	8	166,7	2	0,15	11	285	11	84,2	2	2,12	44,8
Νότιο Αιγαίο	0,54	12	368	12	87,3	3	0,15	12	173	12	-47,0	12	2,13	253,3
Ιόνια Νησιά	0,17	13	156	13	59,1	5	0,09	13	142	13	-30,3	10	1,10	126,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ.

Δείκτες απασχόλησης και ανεργίας στις περιφέρειες της χώρας

Γεωγραφική ενότητα	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός		Απασχολούμενος (εργαζόμενος) πληθυσμός				Ποσοστό ανεργίας		Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας	
	(χιλ.)	Συμμετοχή στη χώρα	(χιλ.)	Συμμετοχή στη χώρα	% επί του συνολικού πληθυσμού	Μεταβολή %	Λόγος	Μεταβολή %	% επί των ανέργων	
Περιφέρειες (NUTS II)	2012	2012	2012	2012	2012	2000-12	2012	2012	2012	
Ελλάδα	4966,8	100,0	3763,0	100,0	33,3	-11,0	24,2	112,3	59,3	
Αττική	1881,2	37,9 1	1404,4	37,3 1	34,2 5	→ -8,1 5	25,3 5	110,8 6	59,6 7	
Κεντρ. Μακεδονία	830,9	16,7 2	614,8	16,3 2	31,5 11	-15,5 10	26,0 3	134,2 5	62,9 4	
Δυτική Ελλάδα	318,1	6,4 3	237,0	6,3 4	31,9 10	-13,3 9	25,5 4	138,3 4	64,1 3	
Θεσσαλία	317,9	6,4 4	246,0	6,5 3	33,5 7	-9,1 6	22,6 7	75,2 11	57,8 8	
Κρήτη	273,9	5,5 5	214,3	5,7 5	34,8 4	-18,7 13	21,7 9	193,2 1	48,2 11	
Πελοπόννησος	258,4	5,2 6	205,5	5,5 6	35,0 3	-11,4 7	19,9 11	105,2 7	68,6 1	
Ανατολ. Μακεδονία και Θράκη	254,7	5,1 7	197,5	5,2 7	32,6 9	-16,2 12	22,5 8	150,0 3	61,9 5	
Στερεά Ελλάδα	236,2	4,8 8	170,6	4,5 8	30,8 12	-12,7 8	27,8 2	89,1 10	57,0 9	
Ήπειρος	154,8	3,1 9	119,4	3,2 9	33,8 6	→ -7,7 4	22,8 6	95,7 9	53,0 10	
Νότιο Αιγαίο	133,7	2,7 10	113,5	3,0 10	36,3 2	→ -2,2 2	15,1 12	30,2 13	27,7 13	
Δυτική										
Μακεδονία	120,1	2,4 11	84,2	2,2 12	28,9 13	-15,9 11	29,9 1	98,0 8	60,1 6	
Ιόνια Νησιά	105,8	2,1 12	90,2	2,4 11	38,5 1	→ -4,2 3	14,7 13	50,0 12	40,4 12	
Βόρειο Αιγαίο	83,2	1,7 13	65,6	1,7 13	33,0 8	→ 3,4 1	21,2 10	186,5 2	67,3 2	

Πηγή: Eurostat (βάση δεδομένων)

Η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού στους νομούς της χώρας

Γεωγραφική ενοότητα	Πτυχιούχοι ανωτάτων και ανωτέρων σχολών			Κάτοχοι μεταπτυχιακού ανά 1.000 κατοίκους			Πτυχιούχοι ανωτέρων σχολών ανά 1.000 κατοίκους			Πτυχιούχοι ανωτέρων σχολών ανά 1.000 κατοίκους		
	Συμμετοχή στη χώρα			Συμμετοχή στη χώρα		Συμμετοχή στο νομό	Συμμετοχή στη χώρα			Συμμετοχή στη χώρα		Συμμετοχή στο νομό
Νομοί (NUTS II)	2007		2007	2007		2007	2007		2007	2007		2007
Ελλάδα			1000,0			7,6			1000,0			29,8
Αττική	456,1	1	654,9	1	14,4	1	485,8	1	110,8	1	443,2	1
Θεσσαλονίκη	117,1	2	136,2	2	16,2	2	125,8	2	102,1	2	120,6	2
Αχαΐα	24,3	3	22,2	3	5,7	3	25,2	3	67,0	6	26,8	4
Ηράκλειο	22,2	4	16,6	4	6,3	4	21,4	5	62,8	6	31,1	3
Λάρισα	20,6	5	9,9	7	2,9	20	22,6	4	69,4	5	23,3	5
Μαγνησία	15,8	6	9,5	6	3,6	11	16,8	6	69,5	4	19,0	6
Ιωάννινα	14,0	7	10,5	5	5,1	5	15,7	7	79,2	3	14,1	10
Δωδεκάνησος	12,6	8	10,4	6	4,5	7	12,6	8	96,9	17	16,5	7
Εοβόια	11,9	9	6,1	11	2,4	27	12,2	9	48,5	35	15,8	9
Κανάλι	11,7	10	6,3	9	4,6	6	11,5	11	65,9	7	16,0	8
Σέρρες	10,7	11	4,5	16	1,9	38	11,2	12	48,0	36	13,4	11
Φθιώτιδα	10,4	12	5,2	13	2,4	25	11,7	10	95,9	20	11,0	16
Αιτωλοακαρνανία	10,2	13	4,2	20	1,6	44	11,4	12	43,7	43	11,1	15
Εβρος	9,6	14	6,6	10	3,7	13	10,5	14	60,6	10	11,3	14
Κοζάνη	9,2	15	3,6	25	1,9	37	9,3	17	51,2	29	12,6	12
Μεσσηνία	9,2	16	4,9	14	2,3	26	10,3	15	49,9	33	9,7	19
Καβάλα	9,0	17	5,5	12	3,2	17	9,3	18	54,8	21	11,5	13
Ημαθία	8,5	18	3,3	26	1,6	36	9,0	20	53,8	23	10,7	17
Τρικάλω	8,3	19	2,2	35	1,3	48	9,8	16	60,9	9	6,2	22
Κορινθία	8,3	20	4,8	15	2,6	24	9,2	19	51,3	28	6,9	20
Παρίο	6,1	21	3,2	30	2,0	33	6,5	21	56,1	19	10,3	18
Ηλεία	7,4	22	3,3	26	1,4	46	8,2	22	36,0	60	6,1	23
Λέσβος	6,9	23	4,8	16	3,7	14	7,3	23	57,3	14	6,4	21
Πέλλα	6,3	24	1,9	39	1,1	51	6,6	26	40,3	48	7,5	26
Κέρκυρα	6,3	25	4,6	17	3,4	16	6,9	25	52,8	25	6,6	29
Θακυρία	6,0	26	3,3	29	2,1	31	6,3	28	41,5	46	7,3	27
Κυαζόδες	5,9	27	4,1	21	3,0	18	6,0	33	46,0	40	7,5	24
Δράμα	5,9	28	2,5	32	2,0	35	6,2	30	51,1	30	7,5	25
Καρδίτσα	5,9	29	1,9	38	1,2	50	7,0	24	46,7	39	5,2	38
Σάμνη	5,8	30	3,6	24	3,0	19	6,3	29	53,0	24	6,6	28
Αργολίδα	5,8	31	3,3	26	2,6	23	6,4	27	52,0	26	6,2	34
Αρκαδία	5,7	32	4,4	19	3,0	15	6,0	32	50,9	31	6,6	29
Ροδόπη	5,4	33	3,7	23	2,7	21	6,1	31	47,5	37	5,5	37
Ριθύμιο	5,2	34	3,7	22	3,6	12	5,5	34	57,9	12	6,0	36
Καλαμάκη	4,8	35	2,4	34	1,9	39	5,0	36	40,0	49	6,2	32
Λαοαί	4,7	36	1,4	43	1,5	45	5,1	35	56,0	16	5,8	36
Κιλκίς	4,6	37	1,9	40	1,7	41	4,6	39	43,1	44	6,3	31
Λαμία	4,3	38	2,5	33	2,1	32	4,8	37	41,1	47	4,5	40
Αρτα	4,2	39	1,5	42	1,6	43	4,7	38	51,7	27	4,5	39
Χίος	3,6	40	2,9	31	4,5	8	3,4	42	54,2	22	6,2	33
Πρέβεζα	3,6	41	1,2	44	1,7	42	3,9	40	56,8	18	4,2	41
Φλώρινα	3,4	42	1,2	46	1,8	40	3,7	41	57,6	13	3,9	42
Καστοριά	2,9	43	1,5	41	2,4	26	3,1	43	49,8	34	3,4	43
Σάμος	2,7	44	2,2	36	4,1	10	2,9	44	57,3	15	3,2	45
Καρθαλία	2,4	45	2,0	37	4,2	9	2,3	47	50,8	32	3,3	44
Φωκίδα	2,2	46	1,2	45	2,0	34	2,4	46	41,9	45	2,7	46
Θεσπρωτία	2,1	47	0,7	50	1,3	49	2,4	45	45,3	41	2,3	47
Ζάκυνθος	2,0	48	1,9	47	2,2	30	2,2	48	47,5	38	2,2	48
Γρεβενά	1,7	49	0,6	51	1,3	47	1,9	49	43,9	42	1,9	49
Λευκάδα	1,4	50	0,7	49	2,7	22	1,6	50	60,0	11	1,6	50
Ευρυτανία	0,8	51	0,8	48	2,2	29	0,9	51	23,5	51	1,0	51

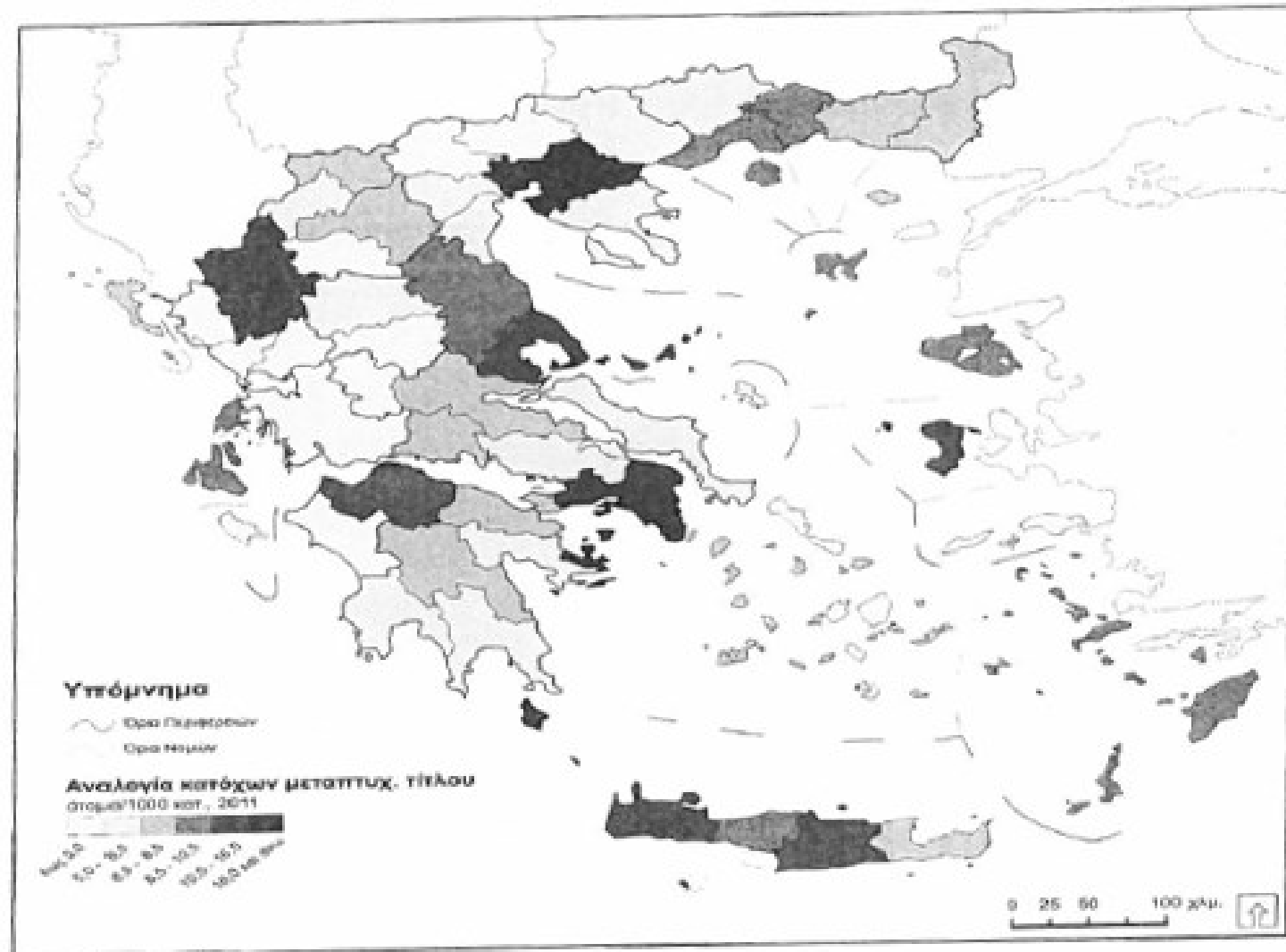
Πηγή: ΕΣΥΕ, ίδια επιχειρήματα.

Η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού στις περιφέρειες της χώρας

Γεωγραφική ενότητα	Πτυχιούχοι ανωτέρων και ανωτάτων σχολών		Κάτοχοι μεταπτυχιακού ανά 1.000 κατοίκους				Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών ανά 1.000 κατοίκους				Πτυχιούχοι ανωτέρων σχολών ανά 1.000 κατοίκους			
	Σύνολο Χώρα		Συμμετοχή στη χώρα		Συμμετοχή στην περιφέρεια		Συμμετοχή στη χώρα		Συμμετοχή στην περιφέρεια		Συμμετοχή στη χώρα		Συμμετοχή στην περιφέρεια	
	2001		2001		2001		2001		2001		2001		2001	
<i>Περιφέρειες (NUTS II)</i>														
Ελλάδα	1.000,0		1000,0		7,6		1000,0		78,3		1000,0		29,6	
Αττική	456,1	1	654,9	1	14,4	1	485,8	1	110,8	1	443,2	1	38,2	1
Κεντρ. Μακεδονία	159,9	2	147,4	2	6,5	2	170,9	2	78,2	2	175,0	2	30,3	3
Θεσσαλία	50,6	3	23,5	5	2,6	11	56,2	3	64,0	4	55,7	4	24,0	6
Κρήτη	43,8	4	32,2	3	4,4	3	43,5	5	62,2	5	58,8	3	31,7	2
Δυτική Ελλάδα	41,9	5	29,7	4	3,3	6	44,9	4	52,0	10	48,0	5	21,0	10
Ανατολ. Μακεδονία και Θράκη	36,0	6	22,0	6	3,0	9	38,4	6	54,0	7	42,5	6	22,6	9
Πελοπόννησος	33,3	7	20,0	7	2,6	10	36,7	7	49,3	12	35,9	8	18,2	13
Στερεά Ελλάδα	31,4	8	16,7	8	2,3	12	33,4	8	47,3	13	37,8	7	20,2	12
Ήπειρος	23,9	9	13,9	10	3,3	7	26,8	9	64,9	3	25,1	9	23,0	8
Νότιο Αιγαίο	18,5	10	14,5	9	4,0	4	18,6	10	52,8	8	24,1	10	25,8	5
Δυτική Μακεδονία	17,2	11	6,9	13	1,9	13	18,0	11	51,2	11	22,0	11	23,7	7
Βόρειο Αιγαίο	13,5	12	9,9	11	4,0	5	13,6	12	56,5	6	17,7	12	27,9	4
Ιόνια Νησιά	12,1	13	8,3	12	3,2	8	13,0	13	52,2	9	13,8	13	20,9	11

Πηγή: ΕΣΥΕ. Ίδια επεξεργασία.

Η κατανομή των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών

Πηγή: ΕΣΥΕ (ΕΛΣΤΑΤ), απογραφή πληθυσμού 2011.

Δείκτες ελκτικότητας των περιφερειών της χώρας

Γεωγραφική ανάπτυξη	Αριθμός νέων κατοίκων ανά 10.000 κατοίκους		Όγκος σε χλ. κ.μ. νέων κατοίκων ανά 10.000 κατοίκους		Κόστος ξυλοδοχείων ανά 1.000 κατοίκους		Αναμεταρρέουσες ημεδαπών ανά 100 κατοίκους		Αναμεταρρέουσες αλλοδαπών ανά 100 κατοίκους		Εισπλήρωση σε αρχ. γύρους και μοναξιά ανά 1.000 κατοίκους	
	Κατά επαρχία	Μεταβολή %	Κατά επαρχία	Μεταβολή %	Κατά επαρχία	Μεταβολή %	Κατά επαρχία	Μεταβολή %	Κατά επαρχία	Μεταβολή %	Κατά επαρχία	Μεταβολή %
Παρατηρήσεις (NUTS II)	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11
Ελλάδα	27	-57,6	11	-66,9	68	20,2	146	4,0	482	11,1	848	9,2
Νότιο Αιγαίο	81 1	-38,5 1	29 1	-28,9 2	603 7	22,8 6	445 2	-14,4 9	5107 1	-6,3 7	5513 1	-12,7 7
Ιόνια Νησιά	73 2	-40,4 3	29 2	-27,4 1	379 2	21,6 7	462 1	8,8 6	2811 2	0,0 6	809 5	11,3 5
Πελοπόννησος	52 3	-40,4 2	21 3	-40,6 3	61 5	12,6 10	279 3	35,7 2	190 6	2,5 5	1364 3	-28,2 11
Βόρεια Αχαΐα	44 4	-47,8 5	16 5	-44,3 4	110 4	1,0 12	222 4	-20,6 12	546 4	-18,2 11	540 8	-23,9 10
Στερεά Ελλάδα	44 5	-47,5 4	17 4	-50,1 5	55 6	1,9 11	179 7	6,5 7	97 11	-10,7 9	607 7	-23,7 9
Κρήτη	31 6	-57,6 6	15 6	-54,2 7	266 3	30,5 5	196 6	41,4 1	2794 3	42,8 2	2487 2	-14,4 8
Δυτική Ελλάδα	31 7	-54,3 7	13 8	-53,8 6	25 11	19,1 9	131 11	15,2 8	105 9	-6,0 8	716 6	36,3 4
Ήπειρος	29 8	-66,2 9	13 7	-64,8 9	41 8	39,7 2	320 5	0,8 8	65 12	-31,3 13	166 9	-28,9 12
Θεσσαλία	27 9	-68,8 8	11 9	-61,5 8	39 9	21,2 8	171 8	15,4 4	105 10	15,0 4	25 13	39,7 3
Ανατολ. Μακεδονία και Θράκη	24 10	-72,8 10	9 10	-71,4 10	36 10	37,7 3	147 10	-20,1 11	117 7	37,1 3	94 11	68,8 1
Κεντρ. Μακεδονία	19 11	-71,6 12	7 12	-77,8 11	46 7	36,2 4	164 9	30,6 3	259 5	50,4 1	141 10	3,5 6
Αττική	16 12	-74,3 11	7 13	-78,8 12	15 13	-16,1 13	58 13	-20,7 13	119 8	-17,3 10	999 4	68,0 2
Δυτική Μακεδονία	14 13	-84,4 13	7 11	-80,1 13	19 12	53,6 1	97 12	-18,9 10	14 13	-18,6 12	46 12	.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Almedia, 2012.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Γεωγραφική ανάπτυξη	Αριθμός εγκαταστάσεων ανά 10.000 μόνιμους		Αριθμός δοσολογίων ανά 1.000 μόνιμους		Αριθμός καθηγητών ανά 1.000 μόνιμους Βιολογίας εκπαίδευσης		Αριθμός κλινών θεραπευτικών ανά 10.000 κατοίκους		Αριθμός γιατρών ανά 10.000 κατοίκους		Αριθμός φαρμακείων ανά 100.000 κατοίκους	
	Κατά κεφαλήν	Μεταβολή %	Κατά κεφαλήν	Μεταβολή %	Κατά κεφαλήν	Μεταβολή %	Κατά κεφαλήν	Μεταβολή %	Κατά κεφαλήν	Μεταβολή %	Κατά κεφαλήν	Μεταβολή %
Περιφέρειες (NUTS II)	2011	2000-11	2011	2000-11	2011	2000-11	2009	2000-09	2011	2000-11	2011	2000-11
Ελλάδα	65	-9,5	100	31,8	128	37,6	48	2,8	61	42,0	100	21,8
Βόρεια Αχαΐα	107	1	-8,7	6	128	1	25,1	8	158	7	40,5	6
Ήπειρος	57	2	-14,2	8	122	2	28,2	6	144	6	40,6	5
Στερεά Ελλάδα	93	3	-5,4	4	100	9	26,7	7	128	9	35,3	9
Νότιο Αχαΐα	83	4	-8,7	6	97	11	23,3	10	150	2	42,8	4
Πατιστώνηρος	62	3	-10,0	10	101	8	29,5	5	148	3	57,9	1
Ανατολ. Μακεδονία,												
Θράκη	81	6	-17,8	11	105	6	23,2	11	114	13	34,5	11
Δυτική Ελλάδα	81	7	-12,3	7	100	10	18,6	13	135	7	47,2	2
Ιόνια Νησιά	79	8	-4,9	3	117	4	32,7	4	139	6	38,6	7
Δυτική Μακεδονία	79	9	-15,6	9	122	3	41,7	2	129	8	34,9	10
Θεσσαλία	72	10	-21,1	13	106	5	24,3	9	147	4	45,5	3
Κρήνη	94	11	-20,3	12	94	12	18,8	12	115	12	29,6	13
Κεντρ. Μακεδονία	98	12	-3,9	2	105	7	43,2	1	118	11	29,7	12
Αττική	47	13	1,5	1	92	13	37,9	3	119	10	37,4	8

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Αθήνα, 2012.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.26
Συντελεστής διακύμανσης, max/min ratio
και top10(3)/bottom10(3) σε επίπεδο νομού και περιφέρειας

Μεταβλητές	Περιφέρειες			Νομοί		
	t3/b3	max/min	C.V/w	t10/b10	max/min	C.V/w
ΑΕΠ κατά κεφαλήν, 2010	1,82	1,89	0,32	2,00	3,08	0,39
Ποσοστό ΑΕΠ 2γενούς, 2010	3,98	6,07	0,42	4,85	13,16	0,49
Ποσοστό ΑΕΠ 3γενούς, 2010	1,57	1,99	0,14	1,65	2,94	0,16
Δηλωθέν εισόδημα κατά κεφαλήν, 2011	1,31	1,58	0,21	1,52	2,67	0,26
Αποταμιεύσεις κατά κεφαλήν, 2011	1,77	2,56	0,52	1,98	3,17	0,61
Οικιακή χρήση ηλ. ενέργειας κατά κεφαλήν, 2011	1,33	1,41	0,12	1,64	2,42	0,16
Επιβατ. αυτοκίνητα ΙΧ σε κυκλοφορία ανά 100 κατοίκους, 2011	2,02	2,84	0,56	2,43	13,98	0,73
Ποσοστό απασχολούμενου πληθυσμού, 2010	1,13	1,17	0,05	1,49	2,48	0,10
Πυκνότητα κατοίκησης, 2011	12,27	34,92	4,2	9,63	105,1	7,76
Ποσοστό αστικού πληθυσμού, 2011	1,83	2,67	0,37	2,24	4,13	0,54
Μεταβολή πληθυσμού, 1961-2011	-4,93	-4,6	3,36	-1,87	-2,21	12,73
Όγκος σε χιλ. κ.μ. νέων κατοικιών ανά 10.000 κατοίκους, 2011	3,7	4,25	0,48	5,42	15,82	0,59
Κλίνες ξενοδοχείων ανά 1.000 κατοίκους, 2011	21,18	41,45	1,01	36,78	72,28	1,15
Εισιτήρια σε αρχ. χώρους και μουσεία ανά 1.000 κατοίκους, 2011	56,71	218,26	0,96	2063,96	913,33*	1,49
Δείκτης κεντρικότητας (δυναμικό πληθυσμού), 2011	14,67	28,61	1,91	24,68	148,63	7,97
Αριθμός εκπαιδευτηρίων ανά 10.000 μαθητές, 2011	1,75	2,29	0,28	2,07	4,54	0,35
Ποσοστό στόμων με μεταπτυχιακό τίτλο ανά 1.000 κατοίκους, 2011	3,76	7,62	1,47	4,46	13,4	2,38
Αριθμός κλινών θεραπευτηρίων ανά 10.000 κατοίκους, 2009	2,05	3,06	0,32	3,41	7,25	0,58
Βιομηχανική χρήση ηλ. ενέργειας κατά κεφαλήν, 2011	22,68	83,59	1,51	49,76	879,84	2,17
Αξία εξαγωγών ανά κάτοικο, 2011	10,86	35,01	0,94	60,71	1643,76*	2,02
Διανυκτερεύσεις ανά 100 κατοίκους, 2011	22,95	49,98	1,07	53,24	224,95	1,33
ΣΔΕΑ	2,44	3,61	0,72	2,11	3,69	0,68

Ανισότητες στην Ε.Ε.

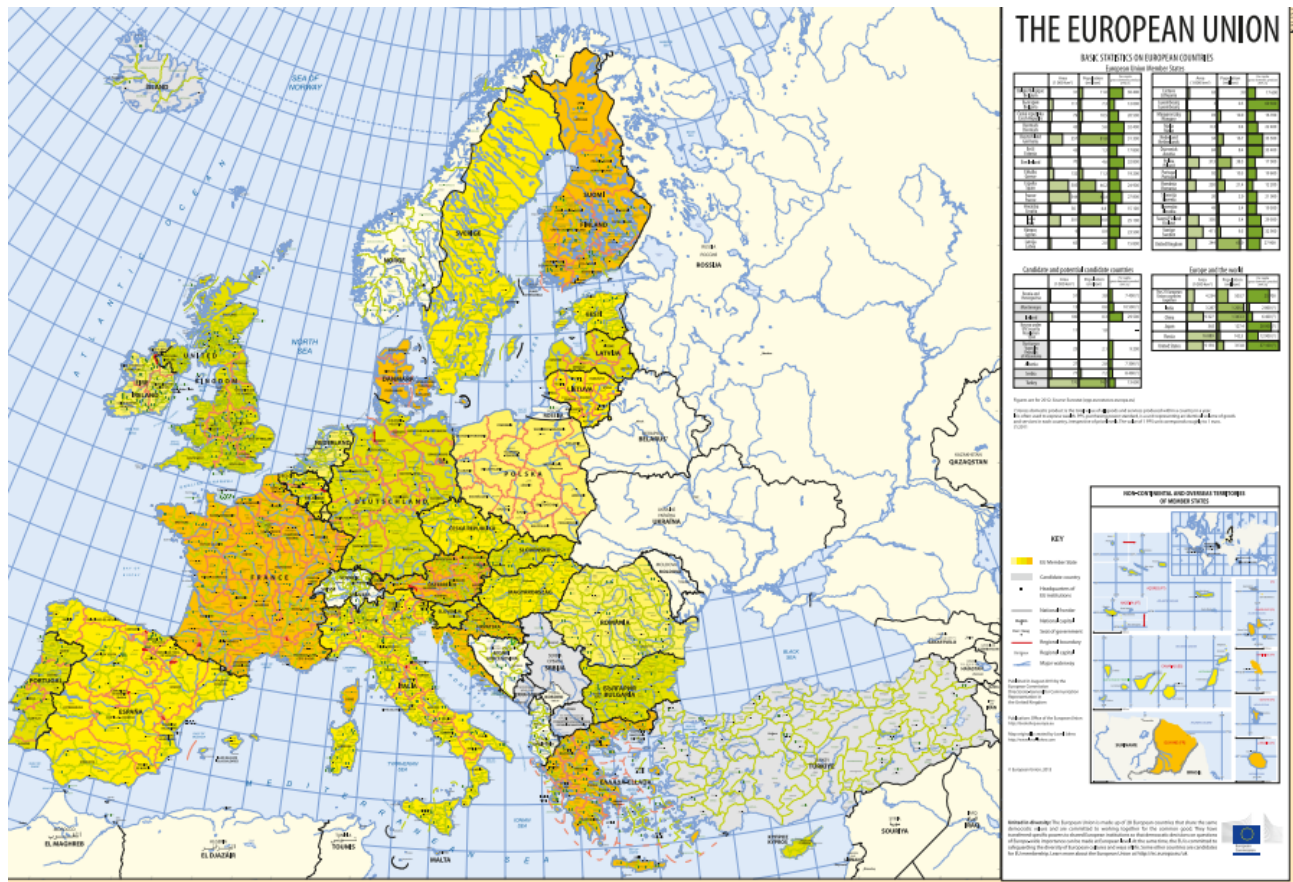
Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ιστορία της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έτος	Χώρες που εντάχθηκαν στην Ε.Ε.	Σύνολο Χωρών
1957	Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία	6
1973	Δανία, Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο	9
1981	Ελλάδα	10
1986	Πορτογαλία, Ισπανία	12
1995	Αυστρία, Φινλανδία, Σουηδία	15
2004	Κύπρος, Τσεχία, Σλοβακία, Εσθονία, Λεττονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ουγγαρία, Μάλτα, Σλοβενία	25
2007	Βουλγαρία, Ρουμανία	27
2013	Κροατία	28

BREXIT
31 Ιανουαρίου 2020

Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Πηγή Ε.Ε., http://europa.eu/about-eu/countries/index_el.htm 2013)

Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Γεφύρωση του χάσματος μεταξύ πλούσιων και φτωχών περιφερειών

Μπορεί η ΕΕ να είναι ένα από τα πλουσιότερα μέρη του κόσμου, αλλά στο εσωτερικό της παρατηρούνται μεγάλες διαφορές στα επίπεδα ευημερίας, τόσο μεταξύ των κρατών μελών της όσο και των περιφερειών τους.

Η πλουσιότερη χώρα, το Λουξεμβούργο, είναι επτά φορές πλουσιότερη από τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία, τα φτωχότερα και νεότερα μέλη της ΕΕ.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Ένωση, Περιφερειακή Πολιτική, http://europa.eu/pol/reg/index_el.htm

Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Αίτια των ανισοτήτων

Οι περιφερειακές ανισότητες μπορεί να οφείλονται σε πολλούς παράγοντες, μεταξύ άλλων:

- ✓ σε εγγενή μειονεκτήματα, λόγω της **απομακρυσμένης γεωγραφικής θέσης μιας περιφέρειας**,
- ✓ σε πρόσφατες **κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές**,
- ✓ στις **παραδοσιακές πρακτικές** παλαιών συστημάτων κεντρικού οικονομικού σχεδιασμού,
- ✓ σε συνδυασμό αυτών και άλλων παραγόντων.

Τα μειονεκτήματα αυτά έχουν συχνά ως αποτέλεσμα:

- κοινωνική υστέρηση,
- χαμηλής ποιότητας εκπαίδευση,
- υψηλή ανεργία,
- ανεπαρκείς υποδομές.

Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Στόχος της **περιφερειακής πολιτικής** της ΕΕ είναι:

- ✓ να βοηθήσει όλες τις περιφέρειες να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους,
- ✓ να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση σε περιφερειακό επίπεδο, επενδύοντας σε τομείς υψηλού αναπτυξιακού δυναμικού,
- ✓ να συμβάλει στην αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των χωρών που προσχώρησαν στην ΕΕ μετά το 2004, ώστε να φθάσουν τον μέσο όρο της ΕΕ το συντομότερο δυνατόν.

Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Σκοπός είναι να συνδυαστεί η πολιτική αυτή με την ατζέντα της ΕΕ για τόνωση της ανάπτυξης και της απασχόλησης,

- ✓ **καθιστώντας τις χώρες και τις περιφέρειες ελκυστικότερες για επενδύσεις** μέσω της βελτίωσης της προσβασιμότητάς τους, της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών (π.χ. υψηλής ταχύτητας πρόσβαση στο Διαδίκτυο) και της διατήρησης του περιβαλλοντικού τους δυναμικού,
- ✓ **προωθώντας την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα και την οικονομία που βασίζεται στη γνώση** μέσω της ανάπτυξης των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών,
- ✓ **δημιουργώντας περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης** μέσω της προσέλκυσης περισσότερων ατόμων στην απασχόληση, της βελτίωσης της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και της αύξησης των επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους.

Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι δαπάνες στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής για το διάστημα 2007-13 ανέρχονται σε **350 δισ. ευρώ περίπου**, δηλ υπερβαίνουν το ένα τρίτο του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Ανάλογα με το τι χρηματοδοτείται και σε ποια χώρα ή περιφέρεια, τα χρήματα προέρχονται από τρεις διαφορετικές πηγές.

- ❖ Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)**: για γενικές υποδομές, καινοτομία και επενδύσεις.
- ❖ Το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)**: για σχέδια επαγγελματικής κατάρτισης, άλλες μορφές ενίσχυσης της απασχόλησης και προγράμματα δημιουργίας θέσεων εργασίας.
- ❖ Το **Ταμείο Συνοχής**: για περιβαλλοντικά έργα και έργα υποδομής στον τομέα των μεταφορών, καθώς και για ανάπτυξη των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές αφορούν 15 χώρες των οποίων **το βιοτικό επίπεδο είναι χαμηλότερο από το 90% του μέσου όρου της ΕΕ** (τα 12 νεότερα μέλη της ΕΕ συν την Πορτογαλία, την Ελλάδα και την Ισπανία).

Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Πώς κατανέμονται τα
περιφερειακά κονδύλια

■ Καινοτομία	24%
■ Μεταφορές	22%
■ Ανθρώπινοι πόροι	22%
■ Περιβάλλον	19%
■ Άλλα	13%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Ταξινόμηση των περιφερειών της ΕΕ

- Η Eurostat, για στατιστικούς λόγους, έχει ορίσει διάφορα επίπεδα περιφερειοποίησης του ευρωπαϊκού χώρου, στον οποίο συμπεριλαμβάνονται όλα τα κράτη – μέλη.
- Το σύστημα ξεκίνησε το 2003 και τροποποιείται συνεχώς (2005,2008,2013)
- NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics): Ονοματολογία των «εδαφικών στατιστικών μονάδων»
- Τρία γεωγραφικά επίπεδα, NUTS I, NUTS II, NUTS III, κλιμακούμενα από το μεγαλύτερο στο μικρότερο
- Πάνω από το NUTS 1 ορίζεται το γεωγραφικό επίπεδο που αντιστοιχεί στο κράτος-μέλος
- Για την ΕΕ των 28:
 - 98 περιφέρειες NUTS I (Ελλάδα: 4 περιφέρειες– Βόρεια Ελλάδα, Κεντρική Ελλάδα, Αττική, Νησιά Αιγαίου και Κρήτη)
 - 272 περιφέρειες NUTS II (Ελλάδα: 13 περιφέρειες)
 - 1315 περιφέρειες NUTS III (Ελλάδα: 51 περιφέρειες)
- LAU I και LAU II (αντί NUTS IV και NUTS V): Local administrative Unit
 - Ελλάδα: LAU I 1034 πρώην δήμοι και κοινότητες
LAU II 6130 δημοτικά και κοινοτικά διαμερίσματα

Γενικά για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι πέντε στόχοι σε επίπεδο ΕΕ για το 2020

1. Απασχόληση

απασχόληση του 75% της ηλικιακής κατηγορίας 20-64 ετών

2. Ε&Α / Καινοτομία

επένδυση του 3% του ΑΕΠ (δημόσιου και ιδιωτικού) της ΕΕ σε Ε&Α και καινοτομία

3. Κλιματική αλλαγή / Ενέργεια

μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% (ή και 30%, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν) σε σχέση με το 1990

εξασφάλιση του 20% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης

4. Εκπαίδευση

μείωση κάτω από 10% του ποσοστού εγκατάλειψης του σχολείου

ολοκλήρωση τριτοβάθμιων σπουδών τουλάχιστον για το 40% της ηλικιακής κατηγορίας 30-34 ετών

5. Φτώχεια / Κοινωνικός αποκλεισμός

μείωση τουλάχιστον κατά 20 εκατομμύρια των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού

Πολιτική Συνοχής και Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Κατάταξη περιφερειών:

- α) **Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες**, με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μικρότερο του 75% του ευρωπαϊκού μέσου όρου
- β) **Περιφέρειες Μετάβασης**, με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεγαλύτερο του 75% και μικρότερο του 90% του ευρωπαϊκού μέσου όρου της ΕΕ-27
- γ) **Πιο Αναπτυγμένες περιφέρειες**, με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεγαλύτερο του 90% του ευρωπαϊκού μέσου όρου της ΕΕ-27

Πολιτική Συνοχής και Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Περιφέρειες Ελλάδας	
Λιγότερο Ανπτυγμένες Περιφέρειες	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη Κεντρική Μακεδονία Θεσσαλία Ήπειρος Δυτική Ελλάδα
Περιφέρειες Μετάβασης	Δυτική Μακεδονία Στερεά Ελλάδα Ιόνια Νησιά Βόρειο Αιγαίο Κρήτη
Πιο Αναπτυγμένες περιφέρειες	Αττική Νότιο Αιγαίο

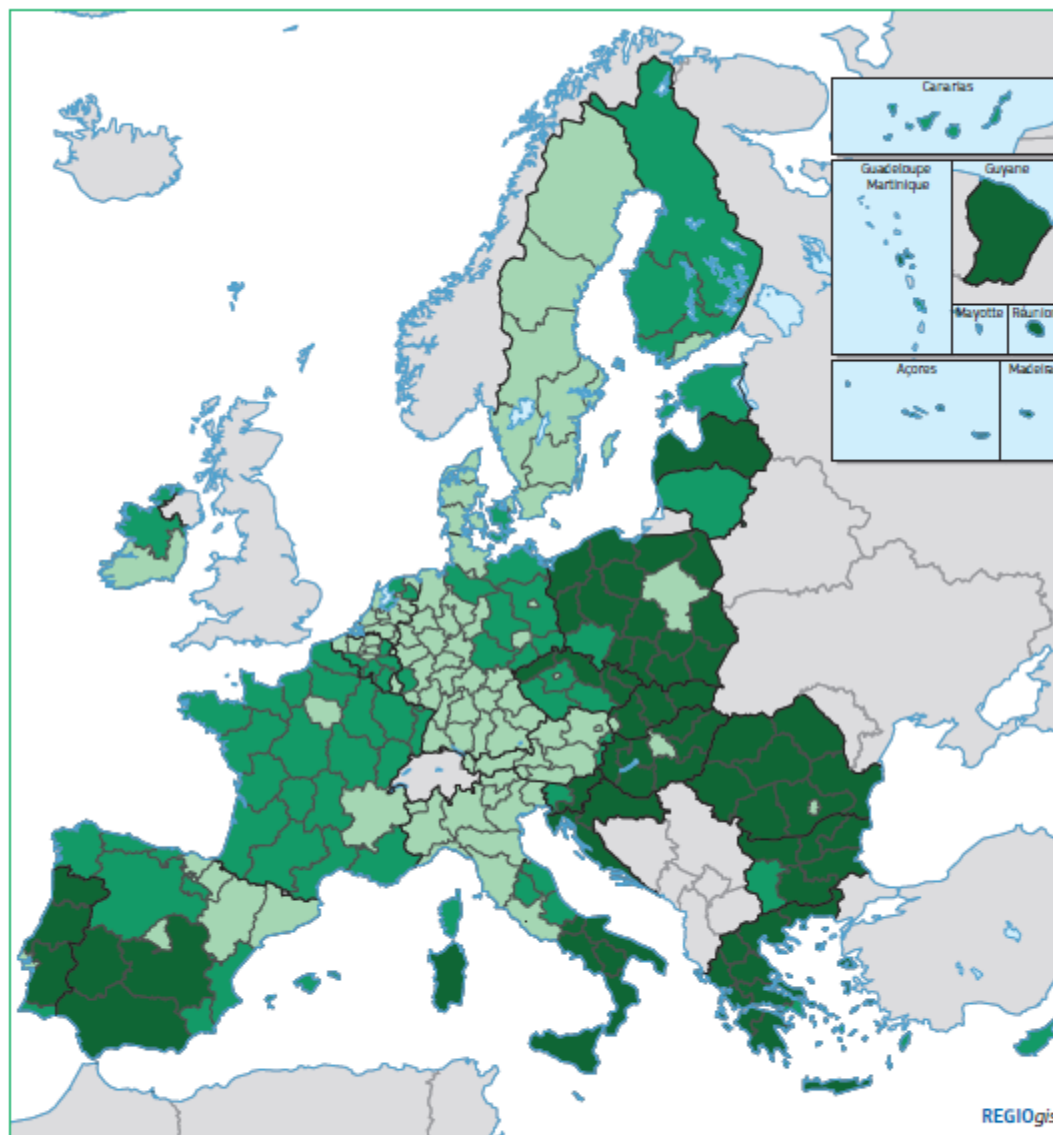
Περιφερειακή ανάπτυξη και συνοχή μετά το 2020

Έμφαση σε πέντε επενδυτικές προτεραιότητες

- Μια **εξυπνότερη Ευρώπη**, μέσω της καινοτομίας, της ψηψιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
- Μια **πιο πράσινη Ευρώπη χωρίς ανθρακούχες εκπομπές**, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύσει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματική αλλαγής
- Μια πιο **συνδεδεμένη Ευρώπη**, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα
- Μια πιο **κοινωνική Ευρώπη**, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη
- Μια **Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες**, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ

Περιφερειακή ανάπτυξη και συνοχή μετά το 2020

- Η πολιτική συνοχής εξακολουθεί να επενδύει σε όλες τις περιφέρειες, λαμβάνοντας πάντα ως βάση 3 κατηγορίες (λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, Περιφέρειες σε μετάβαση, περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες).
- Η μέθοδος κατανομής των πόρων εξακολουθεί να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Προστίθενται νέα κριτήρια (ανεργία των νέων, χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, κλιματική αλλαγή καθώς και υποδοχή και ένταξη των μεταναστών) ώστε να αντικατοπτρίζεται καλύτερα η πραγματικότητα επί τόπου.
- Οι εξόχως απόκεντρες περιφέρειες θα εξακολουθήσουν να λαμβάνουν ειδική στήριξη της ΕΕ.
- Η πολιτική συνοχής στηρίζει περαιτέρω τις αναπτυξιακές στρατηγικές που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και ενισχύει τον ρόλο των τοπικών αρχών στη διαχείριση των κονδυλίων.
- Ενισχύεται επίσης η αστική διάσταση της πολιτικής για τη συνοχή, καθώς το 6% των πόρων του ΕΤΠΑ διατίθεται για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, και καταρτίζεται ένα νέο πρόγραμμα δικτύωσης και ανάπτυξης ικανοτήτων για τις αστικές αρχές, η Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία.

Δείκτης ΕΕ-27 = 100

- <75% (αγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες)
- 75% - 100% (περιφέρειες υπό μετάβαση)
- >100% (περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες)

*η εθνική ομώνυμη περιφέρεια του Αγίου Μαρτίνου περιλαμβάνεται στην περιφέρεια Γουαδελούπης NUTS2

0 500 km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ε.Ε.

Πληθυσμιακά και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά

- Υψηλή πληθυσμιακή πυκνότητα παρουσιάζουν η Μάλτα, η Ολλανδία, το Βέλγιο, η Γερμανία
- Χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα παρουσιάζουν οι Βόρειες Χώρες, Φινλανδία, Σουηδία
- Αυξήσεις στον αριθμό κατοίκων εμφάνισαν οι, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία (μετανάστες???)
- Μείωση στον αριθμό κατοίκων παρατηρήθηκε σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ε.Ε.

Τα στοιχεία αφορούν τα έτη 2007-2009

Πληθυσμιακά και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά

- Αυξήσεις στον αριθμό κατοίκων εμφάνισαν οι, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία (μετανάστες???)
- Μείωση στον αριθμό κατοίκων παρατηρήθηκε σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.
- Δεν υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στο προσδόκιμο ζωής στην ηλικία των 65 ετών
 - Ευνοϊκότερη η θέση των Ελβετία, Ιταλία, Γαλλία,
 - Δυσμενέστερη η θέση των Λεττονία, Εσθονία, Βουλγαρία, Ρουμανία
- Υψηλές τιμές γονιμότητας για Ιρλανδία, Ηνωμένος Βασίλειο
- Χαμηλές τιμές γονιμότητας για Πολωνία, Πορτογαλία, Λιθουανία, Γερμανία, Ιταλία

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ε.Ε.

Επίπεδο Ευημερίας και Βιοτικό Επίπεδο

Μέγεθος	Υψηλές τιμές	Χαμηλές τιμές
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	Λουξεμβούργο, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Δανία, Σουηδία	Βουλγαρία, Εσθονία, Λεττονία, Σλοβακία
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ	Βουλγαρία, Κύπρος, Ρουμανία, Πολωνία, Σλοβακία	Λεττονία, Εσθονία, Ιρλανδία
Ιδιωτικές δαπάνες για εκπαίδευσης ως ποσοστό του ΑΕΠ	Κύπρος, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο	Φινλανδία, Σουηδία, Ιρλανδία
Ανισοκατανομές στην κατανομή εισοδημάτων	Λεττονία, Ρουμανία, Βουλγαρία	Σλοβενία, Φινλανδία, Τσεχία
Προσδόκιμη διάρκεια υγιούς ζωής	Μάλτα, Δανία, Ελλάδα	Εσθονία, Λεττονία, Σλοβακία

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ε.Ε.

Απασχόληση - Ανεργία

Μέγεθος	Υψηλές τιμές	Χαμηλές τιμές
Ποσοστό Απασχόλησης	Δανία, Κύπρος, Γερμανία, Ολλανδία, Αυστρία	Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία
Ποσοστό Ανεργίας	Ισπανία, Λεττονία, Λιθουανία, Σλοβακία, Φινλανδία, Σουηδία	Αυστρία, Ολλανδία, Γερμανία, Κύπρος, Βουλγαρία, Τσεχία

Περιφερειακές Ανισότητες στην Ε.Ε.

Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη

Μέγεθος	Υψηλές τιμές	Χαμηλές τιμές
Δαπάνες για Ε&Α (στόχος, 3% του ΑΕΠ)	Σουηδία, Φινλανδία	Χώρες Α. Ευρώπης
Ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας	Ρουμανία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Πολωνία	Ανεπτυγμένες χώρες

Επενδύσεις στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ

Η περιφερειακή πολιτική της ΕΕ αντιπροσωπεύει **το μεγαλύτερο κονδύλιο του προϋπολογισμού** της για την περίοδο 2014-2020 (**351,8 δισ. ευρώ** σε σύνολο 1 082 δισ. ευρώ) και αποτελεί το κυριότερο επενδυτικό εργαλείο της Ένωσης.

Επενδύσεις στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ

Οι πόροι της ΕΕ αξιοποιούνται

- στη χρηματοδότηση στρατηγικών υποδομών στους τομείς των μεταφορών και των επικοινωνιών,
- στη διευκόλυνση της μετάβασης σε μια οικονομία φιλικότερη προς το περιβάλλον,
- στη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ώστε να γίνουν πιο καινοτόμες και πιο ανταγωνιστικές,
- στη δημιουργία νέων και μονιμότερων ευκαιριών απασχόλησης,
- στην ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών συστημάτων και
- στην οικοδόμηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς

Επενδύσεις στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ

Η περιφερειακή πολιτική λειτουργεί καταλυτικά στην προσέλκυση πρόσθετης χρηματοδότησης από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα,

- υποχρεώνει τα κράτη μέλη της ΕΕ να συγχρηματοδοτούν έργα από τον εθνικό προϋπολογισμό τους,
- τί ενισχύει το αίσθημα εμπιστοσύνης των επενδυτών

Επενδύσεις στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ

Η περιφερειακή πολιτική συνιστά επίσης **έκφραση αλληλεγγύης** μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς

το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης διατίθεται στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ,

ώστε να αξιοποιήσουν πλήρως το οικονομικό δυναμικό τους, με δεδομένες τις περιφερειακές ανισότητες όχι μόνο μεταξύ αλλά και εντός των κρατών μελών

Επενδύσεις στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ

Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕγχΠ) των περιφερειών της ΕΕ κυμαινόταν

- από το 29 % του τότε μέσου όρου της ΕΕ των 27 στην περιφέρεια Σεβεροζαπάντεν της Βουλγαρίας και στη βορειο- ανατολική περιφέρεια της Ρουμανίας

έως

- το 321 % του μέσου όρου στο Κεντρικό Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο)

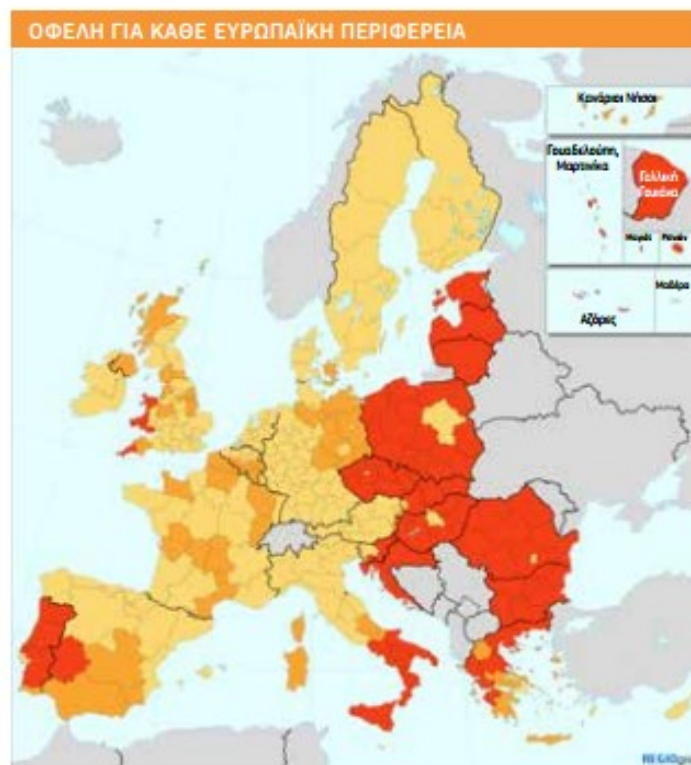
Επενδύσεις στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι χρειάζεται

μια στρατηγική και στοχευμένη επενδυτική πολιτική,

η οποία θα προσαρμόζει τις επενδύσεις της ΕΕ στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε περιφέρειας.

Επενδύσεις στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ

Οι 274 περιφέρειες της ΕΕ που καλύπτονται από την περιφερειακή πολιτική 2014-2020 και οι κατηγορίες επιλεξιμότητας για τα διαρθρωτικά ταμεία (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)).

Κατηγορία

- Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες (κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ $< 75\%$ του μέσου όρου της ΕΕ των 27): 182,2 δισ. ευρώ
- Περιφέρειες μετάβασης (κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ από $\geq 75\%$ έως $< 90\%$ του μέσου όρου της ΕΕ των 27): 35,4 δισ. ευρώ
- Πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες (κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ $\geq 90\%$ του μέσου όρου της ΕΕ των 27): 54,3 δισ. ευρώ

Στις λοιπές πηγές χρηματοδότησης στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής κατά την ίδια περίοδο περιλαμβάνονται το Ταμείο Συνοχής (65,3 δισ. ευρώ), η Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία (10,2 δισ. ευρώ), η Πρωτοβουλία για την Ανεργία των Νέων (3,2 δισ. ευρώ) και οι ειδικές πιστώσεις για τις εξόχως απόκεντρες και τις αραιοκατοικημένες περιφέρειες (1,6 δισ. ευρώ).

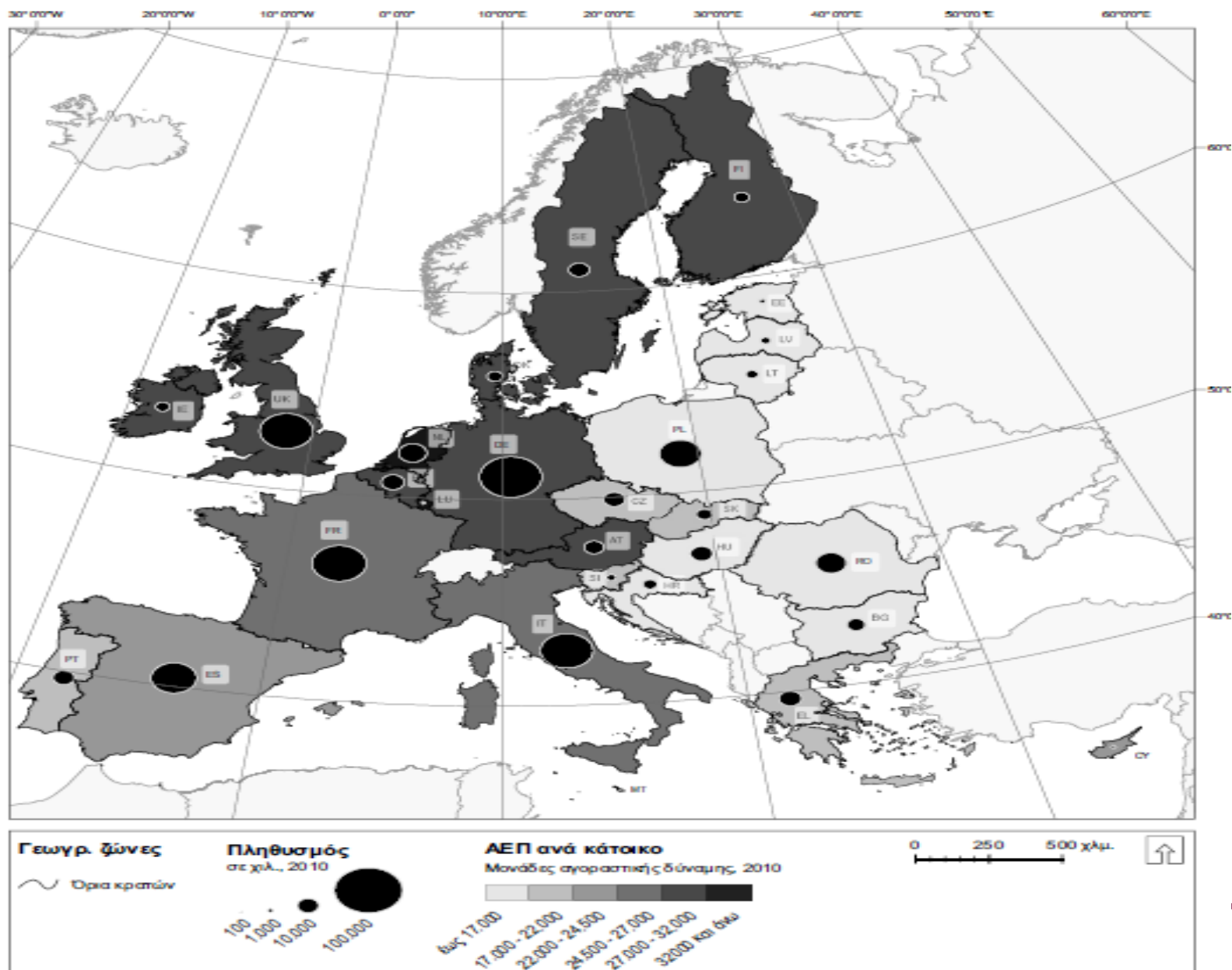
Ορισμένα στοιχεία για τις χώρες της Ε.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1
Τυποποιημένα δεδομένα για τις χώρες της ΕΕ

ΧΩΡΑ	ΕΚΤΑΣΗ (σε τετρ. χλμ.) (2013)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (κάτοικοι) (έτος 2011)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (σε τετρ. χλμ./κάτοικο) (έτος 2011)	ΑΕΠ (ΜΑΔ) (τρέχουσες τιμές) (έτος 2010)	ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ (ΜΑΔ/κάτοικο) (τρέχουσες τιμές) (έτος 2010)
Βέγιο	30.528	11.047.700	362	318.151.111.200	29.200
Γαλλία	632.833	65.161.300	103	1.717.912.373.000	26.500
Γερμανία	357.108	81.797.700	229	2.371.530.970.000	29.000
Ιταλία	301.336	60.723.600	202	1.493.939.609.500	24.700
Λουξεμβούργο	2.586	518.300	200	33.053.335.600	65.200
Ολλανδία	41.543	16.693.100	402	533.354.147.400	32.100
Δανία	43.098	5.570.600	129	173.642.477.900	31.300
Ην. Βασίλειο	243.553	62.271.200	256	1.693.776.014.400	27.200
Ιρλανδία	69.797	4.576.700	66	141.389.649.600	31.600
Ελλάδα	131.957	11.300.000	86	241.980.542.800	21.400
Ισπανία	505.991	46.174.600	91	1.119.524.595.300	24.300
Πορτογαλία	92.090	10.557.000	115	209.555.716.200	19.700
Αυστρία	83.879	8.423.600	100	260.921.878.100	31.100
Σουηδία	441.370	9.449.200	21	283.219.405.200	30.200
Φινλανδία	338.419	5.388.300	16	148.564.850.400	27.700
Εσθονία	45.227	1.399.900	31	20.772.495.500	15.500
Κύπρος	9.250	850.900	92	19.574.925.600	23.600
Λετονία	64.559	2.058.200	32	29.554.905.600	13.200
Λιθουανία	65.300	3.030.200	46	48.973.618.000	14.900
Μάλτα	316	416.700	1.319	8.735.895.000	21.000
Ουγγαρία	93.028	9.971.700	107	159.000.365.700	15.900
Πολωνία	312.685	38.534.200	123	584.210.349.900	15.300
Σλοβακία	49.035	5.398.400	110	97.198.772.100	17.900
Σλοβενία	20.273	2.052.800	101	41.995.951.500	20.500
Τσεχία	78.867	10.496.100	133	205.135.944.000	19.500
Βουλγαρία	111.002	7.348.300	66	80.616.892.300	10.700
Ρουμανία	238.391	21.384.800	90	244.393.211.400	11.400
Ευρ. Ένωση	4.404.021	493.145.900	114	12.280.680.003.200	24.473

Πητές: EUROSTAT· ίδια επεξεργασία.

Επίπεδα πληθυσμού και κατά κεφαλήν ΑΕΠ των κρατών-μελών της ΕΕ

Τυποποιημένα δεδομένα για τις περιφέρειες των χωρών της ΕΕ

ΧΩΡΑ	ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ (πλήθος) (έτος 2013)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (κάτοικοι) (έτος 2011)			ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ (ΜΑΔ/κάτοικο) (τρέχουσες τιμές) (έτος 2010)		
		ελάχιστος	μέσος	μέγιστος	ελάχιστο	μέσο	μέγιστο
Βέλγιο	11	274.000 (Luxembourg)	1.004.345	1.782.100 (Antwerpen)	19.000 (Hainaut)	28.145	54.700 (Bruxelles)
Γαλλία	26	236.800 (Guyane)	2.506.200	11.883.100 (Île de France)	13.000 (Guyane)	22.023	44.200 (Île de France)
Γερμανία	39	513.100 (Trier)	2.152.568	5.159.600 (Düsseldorf)	19.700 (Thüringen)	28.089	49.600 (Hamburg)
Ιταλία	20	128.500 (Valle d'Aosta)	3.009.610	9.955.100 (Lombardia)	15.600 (Campania)	24.115	35.600 (Provincia Autonoma Trentino-Alto Adige/Südtirol)
Λουξεμβούργο	1	518.300 (Luxembourg)	518.300	518.300 (Luxembourg)	65.200 (Luxembourg)	65.200	65.200 (Luxembourg)
Ολλανδία	12	381.500 (Zeeland)	1.391.100	3.540.400 (Zuid-Holland)	22.800 (Flevoland)	30.717	44.100 (Groningen)
Δανία	5	579.900 (Nordjylland)	1.114.100	1.707.000 (Hovedstaden)	22.200 (Sjælland)	28.760	38.400 (Hovedstaden)
Ην. Βασίλειο	37	448.100 (Highlands and Islands)	1.711.666	4.474.500 (Outer London)	17.200 (West Wales and The Valleys)	25.089	80.300 (Inner London)
Ιρλανδία	2	1.237.000 (Border, Midland and Western)	2.228.400	3.339.800 (Southern and Eastern)	20.700 (Border, Midland and Western)	28.150	35.600 (Southern and Eastern)
Ελλάδα	13	199.300 (Voreio Aigaio)	869.231	4.111.500 (Attiki)	15.000 (Ipeiros)	18.908	28.200 (Attiki)
Ισπανία	19	75.200 (Ciudad Autónoma de Mellila)	2.430.247	8.271.300 (Andalucía)	16.900 (Extremadura)	23.858	32.200 (País Vasco)

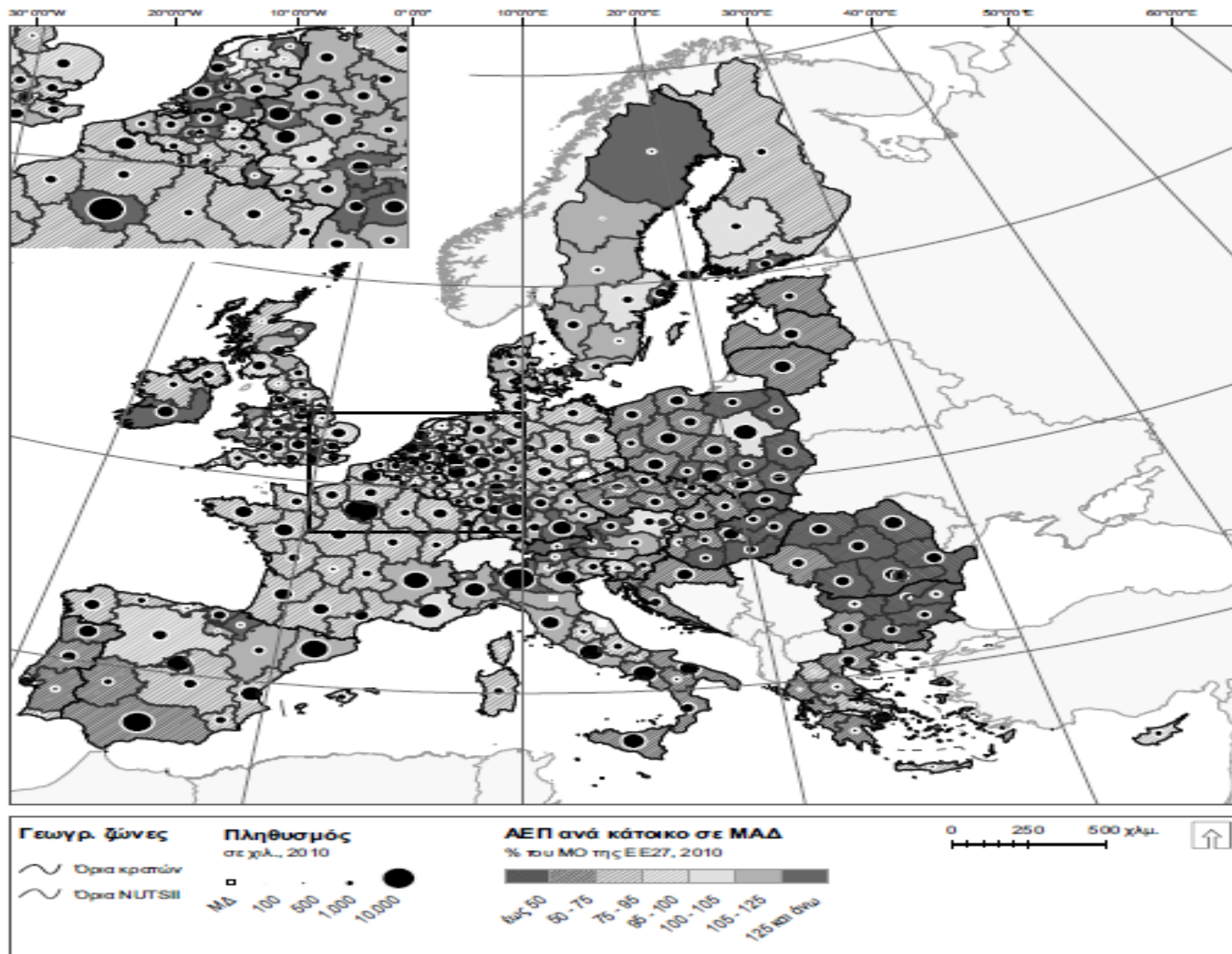
Πορτογαλία	7	246.900 (Região Autónoma dos Açores)	1.508.140	3.686.800 (Norte)	15.800 (Norte)	20.272	27.400 (Lisboa)
Αυστρία	9	285.600 (Burgenland)	935.944	1.722.700 (Wien)	21.200 (Burgenland)	30.256	40.300 (Wien)
Σουηδία	8	368.900 (Mellersta Norrland)	1.181.163	2.072.900 (Stockholm)	25.800 (Östra Mellansverige)	29.288	41.100 (Stockholm)
Φινλανδία	5	28.200 (Åland)	1.077.660	1.540.700 (Helsinki-Uusimaa)	22.500 (Länsi-Suomi)	28.460	37.800 (Helsinki-Uusimaa)
Εσθονία	1	1.399.900 (Eesti)	1.399.900	1.399.900 (Eesti)	15.500 (Eesti)	15.500	15.500 (Eesti)
Κύπρος	1	850.900 (Kypros)	850.900	850.900 (Kypros)	23.600 (Kypros)	23.600	23.600 (Kypros)
Λετονία	1	2.058.200 (Latvija)	2.058.200	2.058.200 (Latvija)	13.200 (Latvija)	13.200	13.200 (Latvija)
Λιθουανία	1	3.030.200 (Lietuva)	3.030.200	3.030.200 (Lietuva)	14.900 (Lietuva)	14.900	14.900 (Lietuva)
Μάλτα	1	416.700 (Malta)	416.700	416.700 (Malta)	21.000 (Malta)	21.000	21.000 (Malta)
Ουγγαρία	7	937.200 (Déli-Dunántúl)	1.424.530	2.978.200 (Közép-Magyarország)	9.700 (Észak-Magyarország)	13.843	26.100 (Közép-Magyarország)
Πολωνία	16	1.015.600 (Opolskie)	2.408.370	5.276.300 (Mazowieckie)	10.300 (Lubelskie)	13.869	24.900 (Mazowieckie)
Σλοβακία	4	603.200 (Bratislavský kraj)	1.349.575	1.839.000 (Západné Slovensko)	12.100 (Východné Slovensko)	21.625	43.100 (Bratislavský kraj)
Σλοβενία	2	968.900 (Zahodna Slovenija)	1.026.450	1.084.000 (Vzhodna Slovenija)	17.000 (Vzhodna Slovenija)	20.750	24.500 (Zahodna Slovenija)
Τσεχία	8	1.131.700 (Severozápad)	1.312.025	1.677.100 (Jihovýchod)	15.400 (Severozápad)	19.663	42.200 (Praha)
Βουλγαρία	6	842.400 (Severozapaden)	1.224.717	2.132.500 (Yugozapaden)	6.500 (Severozapaden)	9.467	18.400 (Yugozapaden)
Ρουμανία	8	1.910.700 (Vest)	2.673.100	3.702.000 (Nord-Est)	7.000 (Nord-Est)	11.975	27.100 (Bucuresti – Ilfov)
Ευρ. Ένωση	270	28.200 (Åland)	1.871.313	11.883.100 (Île de France)	6.500 (Severozapaden)	23.527	80.300 (Inner London)

Τυποποιημένα δεδομένα για τους νομούς των χωρών της ΕΕ

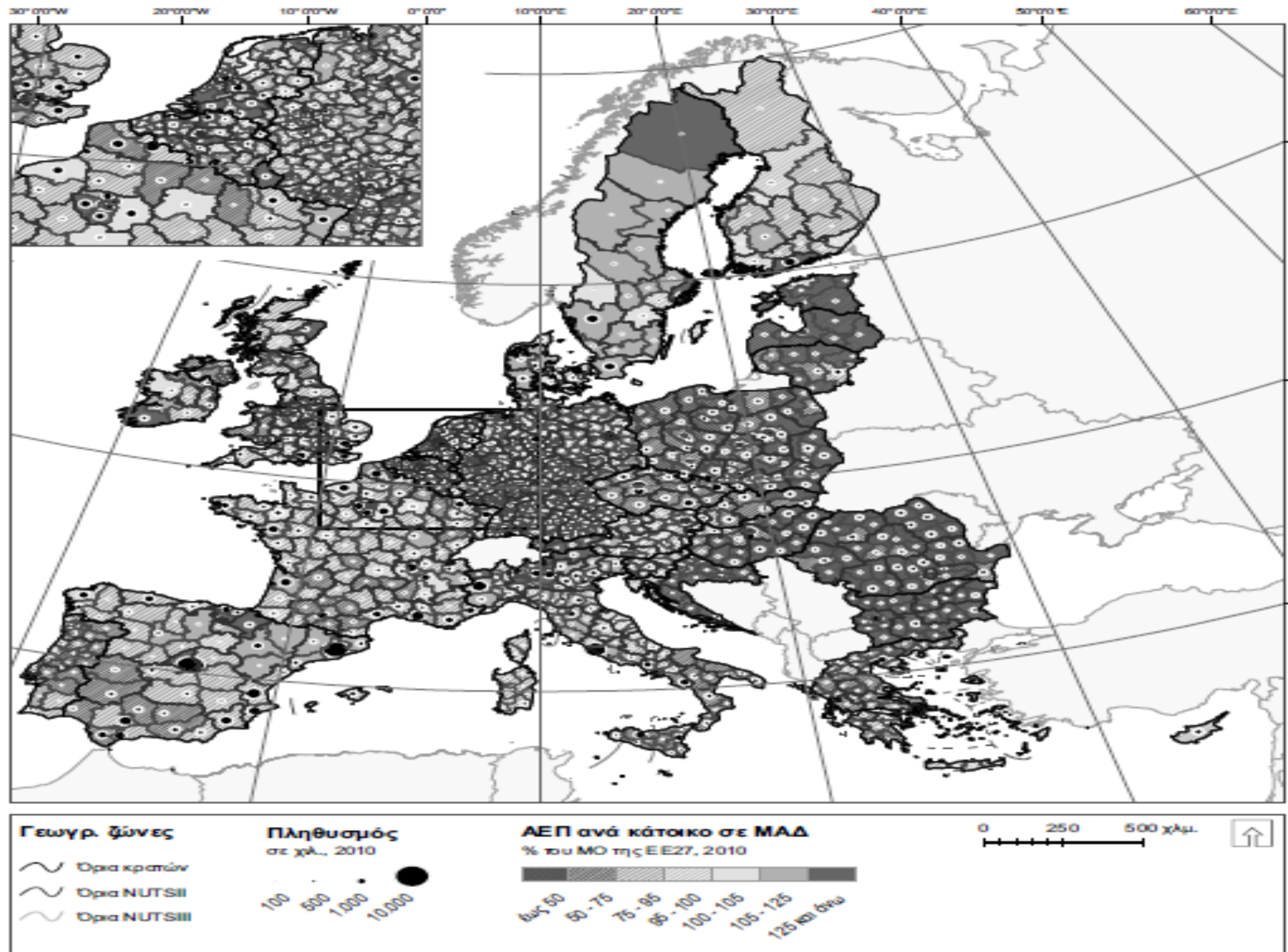
ΧΩΡΑ	ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ (πλήθος) (έτος 2013)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (κάτοικοι) (έτος 2011)			ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ (ΜΑΔ/κάτοικο) (τρέχουσες τιμές) (έτος 2010)		
		ελάχιστος	μέσος	μέγιστος	ελάχιστο	μέσο	μέγιστο
Βέλγιο	44	46.100 (Bastogne)	251.089	1.148.100 (Bruxelles)	12.900 (Thuin)	23.711	54.700 (Bruxelles)
Γαλλία	100	78.200 (Lozère)	651.612	2.582.200 (Nord)	13.000 (Guyane)	22.728	75.700 (Hauts-de-Seine)
Γερμανία	429	33.900 (Zweibrücken, Kreisfeie Stadt)	203.450	3.481.300 (Berlin)	12.800 (Südwestpfalz)	27.035	87.400 (Wolfsburg, Kreisfeie Stadt)
Ιταλία	111	58.000 (Ogliastro)	551.850	4.214.000 (Roma)	11.400 (Medio Campidano)	23.000	43.900 (Milano)
Λουξεμβούργο	1	518.300 (Luxembourg)	518.300	518.300 (Luxembourg)	65.200 (Luxembourg)	65.200	65.200 (Luxembourg)
Ολλανδία	40	48.900 (Delfzijl en omgeving)	417.328	1.408.700 (Groot-Rijnmond)	16.600 (Oost-Groningen)	29.050	57.100 (Overig Groningen)
Δανία	11	41.700 (Bornholm)	506.427	836.900 (Østjylland)	15.100 (Vestjylland)	29.936	54.400 (Østjylland)
Ην. Βασίλειο	141	20.100 (Orkney Islands)	462.379	1.958.100 (Inner London – East)	14.000 (Wirral)	24.040	143.800 (Inner London – West)
Ιρλανδία	8	284.400 (Midland)	572.100	1.262.200 (Dublin)	18.200 (Border)	27.325	48.200 (Dublin)
Ελλάδα	51	19.200 (Evrytania)	221.569	4.111.500 (Attiki)	10.900 (Karditsa)	17.943	33.600 (Kykklades)
Ισπανία	59	75.200 (Mellila)	877.060	6.378.500 (Madrid)	16.900 (Badajoz)	22.836	35.400 (Álava)
Πορτογαλία	30	40.600 (Pinhal Interior Sul)	351.893	2.043.800 (Grande Lisboa)	10.200 (Serra da Estrela)	16.873	32.700 (Grande Lisboa)

Αυστρία	35	20.900 (Lungau)	240.674	1.722.700 (Wien)	16.600 (Weinviertel)	27.337	40.300 (Wien)
Σουηδία	21	57.300 (Gotlands län)	449.971	2.072.900 (Stockholm)	23.400 (Gotlands län)	27.576	41.100 (Stockholm)
Φινλανδία	19	28.200 (Åland)	283.589	1.540.700 (Helsinki-Uusimaa)	19.800 (Kainuu)	24.637	37.800 (Helsinki-Uusimaa)
Εσθονία	5	139.300 (Kesk-Eesti)	267.960	529.200 (Põhja-Eesti)	9.600 (Kesk-Eesti)	12.840	23.500 (Põhja-Eesti)
Κύπρος	1	850.900 (Kypros)	850.900	850.900 (Kypros)	23.600 (Kypros)	23.600	23.600 (Kypros)
Λετονία	6	210.100 (Vidzeme)	343.017	654.900 (Riga)	7.000 (Latgale)	11.117	22.000 (Riga)
Λιθουανία	10	109.400 (Taurages apskritis)	303.020	809.200 (Vilniaus)	8.200 (Taurages apskritis)	12.580	21.700 (Vilniaus)
Μάλτα	2	28.468 (Gozo and Comino)	208.350	388.232 (Malta)	14.800 (Gozo and Comino)	18.150	21.500 (Malta)
Ουγγαρία	20	200.400 (Nógrád)	498.600	1.736.900 (Budapest)	7.200 (Nógrád)	12.915	34.900 (Budapest)
Πολωνία	66	279.100 (Suwalski)	583.852	1.704.300 (Miasto Warszawa)	8.100 (Przemyski)	14.067	46.100 (Miasto Warszawa)
Σλοβακία	8	554.800 (Trnavský kraj)	674.788	814.700 (Presovský kraj)	10.100 (Presovský kraj)	18.375	43.100 (Bratislavský kraj)
Σλοβενία	12	44.100 (Zasavska)	171.067	534.800 (Osrednjeslovenska)	13.500 (Pomurska)	18.125	29.000 (Osrednjeslovenska)
Τσεχία	14	303.500 (Karlovarský kraj)	749.736	1.272.200 (Stredoceský kraj)	14.100 (Karlovarský kraj)	18.043	42.200 (Hlavní mesto Praha)
Βουλγαρία	28	100.300 (Vildin)	262.439	1.294.200 (Sofia stolitsa)	5.100 (Silistra)	7.818	25.800 (Sofia stolitsa)
Ρουμανία	42	221.700 (Covasna)	509.162	1.930.900 (Bucuresti)	3.100 (Bucuresti)	12.976	172.100 (Ilfov)
Ευρ. Ένωση	1.314	19.200 (Evrytania)	394.059	6.378.500 (Madrid)	3.100 (Bucuresti)	22.997	172.100 (Ilfov)

Επίπεδα πληθυσμού και κατά κεφαλήν ΑΕΠ των περιφερειών της ΕΕ (χωρικό επίπεδο NUTS II) στο πλαίσιο της ΕΕ

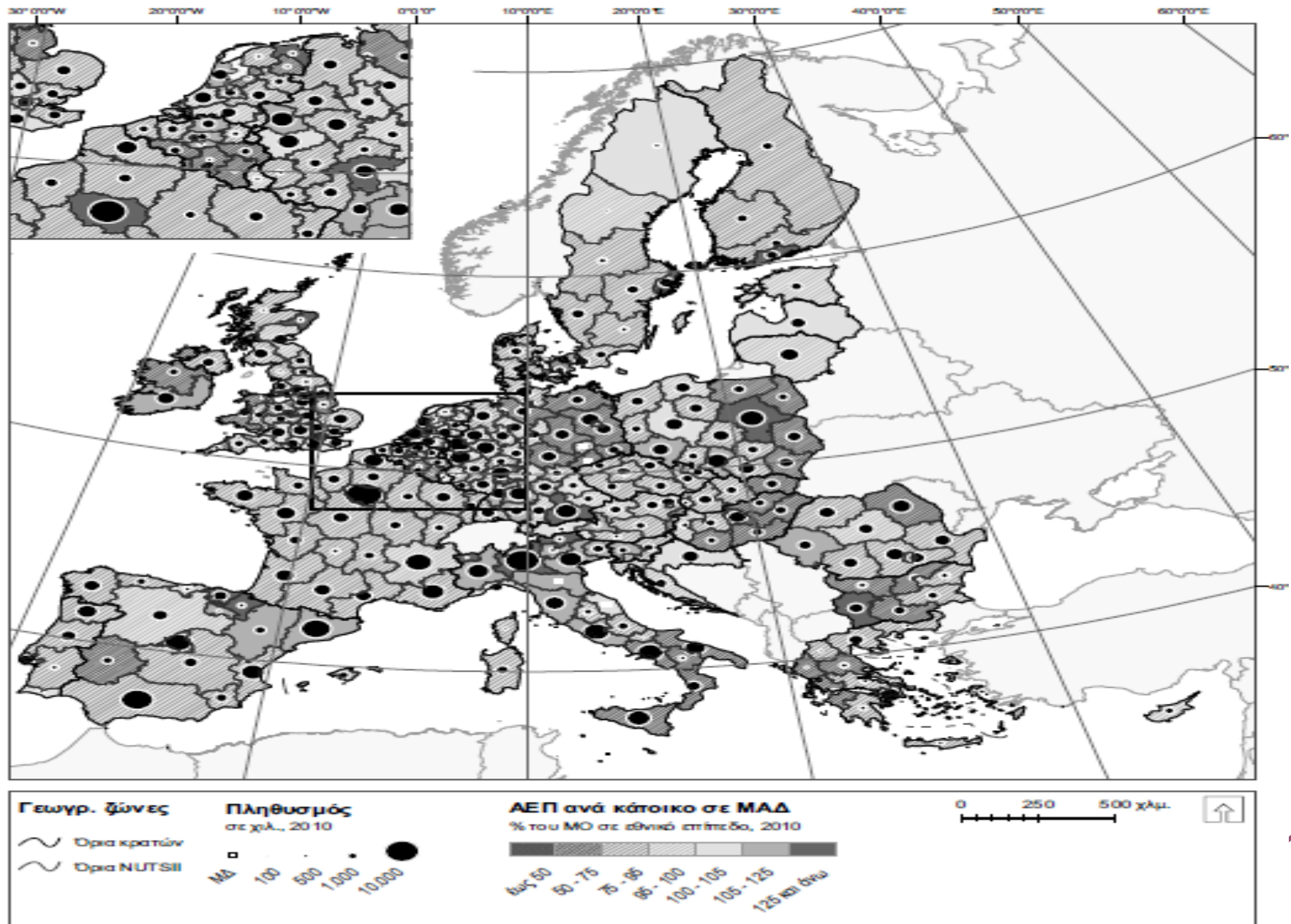
Επίπεδα πληθυσμού και κατά κεφαλήν ΑΕΠ των περιφερειών της ΕΕ (χωρικό επίπεδο NUTS III) στο πλαίσιο της ΕΕ

**Λόγος μέγιστης / ελάχιστης τιμής (max / min) του ΑΕΠ κατά κεφαλή
σε επίπεδο NUTS II και NUTS III**

ΧΩΡΑ	Λόγος μέγιστης/ελάχιστης τιμής (χωρικό επίπεδο NUTS II)				Λόγος μέγιστης/ελάχιστης τιμής (χωρικό επίπεδο NUTS III)			
	1995	2000	2005	2010	1995	2000	2005	2010
Βέλγιο	2.993	3.086	3.000	2.878	4.600	4.717	4.697	4.228
Γαλλία	2.081	2.096	2.024	2.194	5.359	6.220	5.777	5.810
Γερμανία	2.855	2.681	2.733	2.522	13.486	13.825	14.475	6.815
Ιταλία	2.279	2.142	2.284	3.856				
Λουξεμβούργο								
Ολλανδία	1.632	1.596	1.672	1.933	2.344	2.426	2.771	3.443
Δανία	1.563	1.661	1.674	1.732	1.985	2.004	2.053	3.585
Ην. Βασίλειο	4.076	4.319	4.418	4.661	8.458	10.372	9.232	10.298
Ιρλανδία	1.514	1.558	1.567	1.713	2.000	2.090	2.086	2.644
Ελλάδα	1.844	1.638	1.756	1.891	4.400	3.410	2.792	3.090
Ισπανία	2.041	2.152	1.923	1.899	2.246	2.227	2.187	2.095
Πορτογαλία	1.653	1.750	1.800	1.746	3.641	3.561	3.324	3.176
Αυστρία			2.075	1.955	1.909	2.720	2.633	2.434
Σουηδία	1.492	1.628	1.628	1.594	1.574	1.780	1.726	1.754
Φινλανδία			1.755	1.630	1.681	2.140	1.980	1.908
Εσθονία						2.233	2.560	2.455
Κύπρος								
Λετονία						3.333	3.571	3.130
Λιθουανία					1.889	2.450	3.100	2.653
Μάλτα						1.177	1.437	1.449
Ουγγαρία	2.344	2.536	2.695	3.500	4.133	4.818	3.500	
Πολωνία	1.714	2.176	2.295	2.419		5.074	5.081	5.653
Σλοβακία	2.857	2.871	3.412	3.561	3.333	3.560	4.143	4.232
Σλοβενία	1.412	1.391	1.454	1.442	1.850	1.886	2.135	2.149
Τσεχία	2.000	2.469	2.688	2.759	2.000	2.469	2.792	3.000
Βουλγαρία	1.500	1.769	1.957	2.828	2.000	2.636	3.278	5.000
Ρουμανία	1.800	3.000	3.240	3.833	2.375	4.556	4.941	54.688

Επίπεδα πληθυσμού και κατά κεφαλήν ΑΕΠ των περιφερειών της ΕΕ (χωρικό επίπεδο NUTS II) στο εθνικό πλαίσιο

Επίπεδα πληθυσμού και κατά κεφαλήν ΑΕΠ των περιφερειών της ΕΕ (χωρικό επίπεδο NUTS III) στο εθνικό πλαίσιο

